

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Penitenciární péče

DOMÁCÍ NÁSILÍ
DOMESTIC VIOLENCE

Bakalářská práce: 10-FP-KSS-4002

Autor:

Dana Burešová (Černohorská)

Podpis:

.....

Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
68	20	0	4	27	8+1CD

V Liberci dne: 15. 04. 2011

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

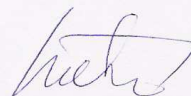
pro (kandidát): Dana Černohorská
adresa: Jeřmanická 475/3, Liberec 25
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: **Domácí násilí**
Název BP v angličtině: **Domestic Violence**
Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.
Konzultant:
Termín odevzdání: duben 2011

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 1. 4. 2010

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): Dana Černohorská

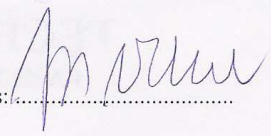
Datum: 4. 6. 2010

Podpis:

Název BP: Domáci násilí

Vedoucí práce: doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

Podpis:

Cíl: Popsat způsoby domácího násilí a zjistit zkušenosti policistů s řešením případů domácího násilí v městě Liberci.

Požadavky: Formulace teoretických východisek; projektování průzkumu; sběr dat; interpretace a vyhodnocení dat; formulace závěrů.

Metody: Dotazník, analýza dokumentů

Literatura: ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. 3.vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3.

ČÍRTKOVÁ, L. *Kriminální psychologie*. 1.vyd. Praha: Eurounion, 1998. ISBN 80-85858-70-3.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. rozšířené a přepracované vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

CONWAYOVÁ, H.,L. *Domáci násilí*. 1.vyd. Praha: Albatros, 2007. ISBN 978-80-00-01550-7.

BURIÁNEK, J. *Domáci násilí – Násilí na mužích a seniorech*. 1.vyd. Praha, 2006. ISBN 80-7254-914-6.

VOŇKOVÁ, J. *Vaše právo! První pomoc ženám, obětem domácího násilí*. 1.vyd. Praha, 2004. ISBN 80-903519-2-1.

Čestné prohlášení

Název práce: Domácí násilí
Jméno a příjmení autora: Dana Burešová (Černohorská)
Osobní číslo: P08000167

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložila elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 15. 04. 2011

.....
Dana Burešová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda vyjádřila své poděkování vedoucímu práce doc. Ing. Jiřímu Vackovi, CSc. za jeho ochotu, vstřícný a trpělivý postoj a především za jeho cenné rady a podnětné připomínky, které mě motivovaly při zpracování této práce.

Poděkování patří i mým kolegům - respondentům za trpělivost a ochotu při vyplňování dotazníku a v neposlední řadě mým blízkým, kteří mě při zpracování práce podporovali a tolerovali.

Název bakalářské práce: Domácí násilí

Jméno a příjmení autora: Dana Burešová (Černohorská)

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2010/2011

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

Anotace

Bakalářská práce se věnovala problematice řešení případů domácího násilí Policií České republiky. Bádání v uvedené věci vycházelo ze současného stavu a jeho hlavním cílem bylo zjistit připravenost a zkušenosti policistů v městě Liberci při řešení těchto případů. Práce byla strukturována do dvou stěžejních oblastí, a to do teoretické a praktické části. V teoretické části byly zpracovány a z odborných zdrojů prezentovány základní charakteristiky dané problematiky a byl zde popsán metodický postup policie v těchto případech. Praktická část spočívala v průzkumném šetření dotazováním metodou dotazníku, který byl distribuován mezi 80 policistů v městě Liberci. Výsledky bádání dokazovaly, že většina policistů má malé osobní zkušenosti s řešením daných případů a využitím institutu vykázání. Dále zde bylo pomocí analýzy dokumentů zjišťováno množství oznámených případů domácího násilí a jejich řešení za využití institutu vykázání a odhalení nejčastější oběti těchto případů. Tady výsledky potvrdily za nejčastější oběť ženu a malé množství využití vykázání agresora ze společného obydlí. Poznatky praktické části vyústily v navrhované opatření, kterým bylo zlepšení proškolení policistů k institutu vykázání. Největším přínosem práce bylo vyhodnocení získaných údajů, které uvádějí připravenost a zkušenosti s řešením případů domácího násilí.

Klíčová slova: Domácí násilí, znaky domácího násilí, institut vykázání, pomáhající instituce, agresor, oběť, metodický postup

Annotation

Die Arbeit beschäftigte sich mit Problematik der häuslichen Gewalt und ihrer Lösung seitens Polizei der Tschechischen Republik. Forschung in diesem Bereich ging vom aktuellen Stand aus und als Hauptziel hatte die Arbeit, die Bereitschaft und Erfahrungen von Polizisten in der Stadt Liberec zu ermitteln. Sie wurde in zwei Kernbereiche gegliedert, in den theoretischen und den praktischen Teil. Im theoretischen Teil wurden die Grundcharakteristiken aus Fachquellen verarbeitet, präsentiert und auch die Polizeimethodik wurde hier beschrieben. Der praktische Teil bestand aus einer explorativen Untersuchung,

eben aus Befragung durch Fragebogen, die unter 80 Polizisten in der Stadt Liberec verteilt wurden. Die Ergebnisse haben nachgewiesen, dass die meisten Polizisten wenig persönliche Erfahrungen im Umgang mit relevanten Fällen und mit Verwendung vom Institut der Ausweisung haben. Weiterhin wurde hier mit Hilfe einer Dokumentenanalyse Anzahl der gemeldeten Fälle der häuslichen Gewalt, deren Lösungen durch Ausweisung und Entdeckung von häufigsten Opfern untersucht. Da haben die Ergebnisse bestätigt, dass die häufigste Opfer Frauen sind und dass sie nur selten die Möglichkeit der Ausweisung nutzen. Erkenntnisse aus dem praktischen Teil führten zur vorgeschlagenen Maßnahme, die die Ausbildungsverbesserung von Polizisten zum Thema Institut der Ausweisung darstellt. Den größten Beitrag der Arbeit stellte die Datenauswertung vor, die die Bereitstellung und die Erfahrungen mit Umgang von Fällen der häuslicher Gewalt angeben.

Stichwörter: häusliche Gewalt, Merkmale von häuslicher Gewalt, Institut der Ausweisung, helfende Institutionen, Angreifer, Opfer, Methodik

Annotation

The thesis was engaged in problems of dealing with cases of domestic violence, on the part of Police of the Czech Republic. Research in this case was based on the current state and its main objective was to find out the readiness and experiences of policemen in the city of Liberec in solving these cases. The thesis was divided into two core areas, the theoretical and practical part. In the theoretical part have been processed and presented basic characteristics of these questions and the methodology was described here. The practical part consisted in an experimental inquiry, with checklists, which were distributed among 80 policemen in Liberec. Results of research showed, that the most policemen have few personal experiences with dealing of relevant cases and with the use of “the institute of deportation”. Further, there were investigated by analyzing the number of reported cases of domestic violence and their solution using the “institute of deportation” and detection of the most frequent victims of these cases. Here, the results confirmed, that the most common victims are women. The results of the practical part led to proposed precautions to improve policemen training. The greatest contribution of the thesis was evaluation of the data relating to the readiness and experience with domestic violence cases solution.

Keywords: Domestic violence, signs of domestic violence, the institute of deportation, helping institutions, aggressor, victim, methodology

Obsah

Titulní stránka.....	1
Zadání bakalářské práce.....	2
Čestné prohlášení	4
Poděkování.....	5
Anotace.....	6
Annotation	6
Annotation	7
1. Úvod.....	10
2. Teoretická část.....	12
2.1 Domácí násilí.....	12
2.2 Znaky domácího násilí	13
2.3 Formy násilí.....	14
2.4 Subjekty domácího násilí	15
2.4.1 Agresor	16
2.4.2 Oběť.....	18
2.5 Vývoj a vznik domácího násilí.....	21
2.5.1 Cyklus násilí	22
2.5.2 Překážky odchodu	23
2.6 Pomáhající instituce	24
2.6.1 ROSA	24
2.6.2 PROFEM, o.p.s.	25
2.6.3 Bílý kruh bezpečí	26
2.6.4 Dona linka	26
2.6.5 Intervenční centra.....	27
2.6.6 Élektra	27
2.6.7 Spondea	28
2.6.8 Acorus	28
2.6.9 Liga lidských práv	29
2.7 Legislativa k domácímu násilí.....	29
2.7.1 Ústava a Listina základních práv a svobod	30
2.7.2 Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích	30
2.7.3 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky	31

2.7.4 Trestní zákoník a trestní řád	33
2.8 Metodický postup policie v případech domácího násilí.....	36
2.8.1 Příjem oznámení.....	36
2.8.2 Postup na místě incidentu.....	36
2.8.3 Postup při vykázání	37
2.8.4 Postup při vykázání ve zvláštních případech	39
2.8.5 Postup po vykázání.....	40
2.8.6 Kontrola vykázání	40
2.8.7 Náležitosti úředního záznamu	41
2.8.8 Pomocný materiál k výjezdům domácího násilí.....	41
2.8.9 Spolupráce policie s jinými subjekty	42
3. Praktická část	43
3.1 Cíl praktické části	43
3.2 Formulace předpokladů.....	43
3.3 Metody a techniky průzkumu.....	44
3.4 Popis zkoumaného vzorku	45
3.5 Průběh průzkumu	46
3.6 Výsledky a interpretace průzkumu.....	47
3.6.1 Vyhodnocení dotazníku.....	47
❖ Struktura zkoumaného vzorku	47
❖ Vzdělání a proškolení respondentů	49
❖ Praktické zkušenosti respondentů	50
❖ Subjektivní názory respondentů.....	53
3.6.2 Statistika případů DN	55
3.7 Analýza výsledků	58
3.8 Vyhodnocení předpokladů	61
3.9 Návrh opatření.....	63
4. Závěr.....	64
Seznam použitých zdrojů	66
Seznam příloh.....	68

1. Úvod

Tématem uvedené bakalářské práce je problematika domácího násilí, která se stále často, jako patologický jev, vyskytuje v naší společnosti. Práce se zabývá nejen základní charakteristikou problému, ale je především zaměřena na práci policistů u případů domácího násilí.

Práce je určena především pro policisty v přímém výkonu služby, kteří se s oznámením incidentů se znaky domácího násilí mohou setkávat a řešit je. V práci si mohou ověřit současně platné normy a interní nařízení při postupu a administrativě v dané věci, zvláště za užití institutu vykázání. Téma je určeno i pro ty, kteří se o problematiku zajímají všeobecně, nejen z pohledu obětí či násilníků, ale i ze strany pomáhajících institucí.

Práce je rozdělena do dvou stěžejních oblastí, a to do teoretické a praktické části. Smyslem teoretické části je zpracovat a z odborných zdrojů prezentovat základní pojmy domácího násilí. Dále představit některé pomáhající instituce a právní normy vztahující se k problematice, včetně institutu vykázání. Teoretická část práce je především zaměřena na prezentaci metodického postupu policie v případech domácího násilí. Praktická část spočívá ve vlastním průzkumném šetření, kde zkoumaným vzorkem jsou policisté Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Libereckého kraje, Územního odboru vnější služby Liberec, kteří jsou zařazeni v přímém výkonu služby na obvodních odděleních v městě Liberci.

Cílem předložené bakalářské práce je zjistit, jak jsou oslovení respondenti připraveni a proškoleni k řešení případů domácího násilí za využití současně platných norem a institutu vykázání. Zda mají osobní zkušenosti s incidenty a jejich dokumentováním. Předmětem bádání předložené práce je i zjištění, kolik bylo od roku 2007 do roku 2010 oznámeno případů domácího násilí v městě Liberci a míra využitelnosti institutu vykázání agresora ze společného obydlí, včetně zjištění, kdo je nejčastější obětí u daných incidentů.

Bakalářská práce vychází z hlavního předpokladu, že policisté v městě Liberci budou v nedostatečné míře proškoleni ke stanovené problematice nebo uznají školení jako

nekvalitní. Předpokládá se, že většina z nich má jen malé osobní zkušenosti s řešením případů a institut vykázání byl uplatněn jen v minimálním množství oznámených incidentů. Za nejčastější oběť domácího násilí se předpokládá žena.

Za účelem ověření předpokladů a stanovení cílů je pro uvedenou práci vybrána metoda dotazování za pomoci techniky dotazníku, který je zvolen vzhledem k většímu množství zkoumaného vzorku. Další využitou metodou v praktické části je analýza dokumentů, kde zdrojem informací je rozbor úředních statistik.

Téma bylo zvoleno na základě osobní motivace k získání nových poznatků v problematice a potřebě představit metodický postup policie při řešení případů a užití institutu vykázání, neboť největší potíže při řešení obdobných situací není rozpoznat to, zda se jedná o incident se znaky domácího násilí, ale spíše velké množství úkonů, které musí policista provést při správném zadokumentování věci. Získané výsledky průzkumného šetření snad napomohou k tomu, aby se zlepšila kvalita proškolení policistů a zefektivnila se jejich práce na místě při řešení domácího násilí. Výsledky by mohly motivovat i ke zjednodušení administrativních úkonů, které jsou potřebné pro správné zadokumentování věci.

2. Teoretická část

V úvodu bakalářské práce jsou nejprve vysvětleny základní charakteristiky a problematiky domácího násilí. Pro správné rozpoznání jsou upřesněny jeho znaky, uvedeny formy a podoby násilí. Dále jsou představeny některé pomáhající organizace a teoretická část je zaměřena i na právní kvalifikaci, která se domácím násilím zabývá. Speciálně je zde objasněn institut vykázaní a z důvodů zaměřenosti práce na odbornou způsobilost a zkušenosti policistů, je zde část věnována metodickému postupu policie a možnostem zvýšení odbornosti.

2.1 Domácí násilí

Součástí života normálních rodin je i určitá míra násilí, ve formě omezování, donucování k určitým činnostem a psychologické nátlaky, které jsou uplatňovány především ve výchově dětí. Je tedy komplikované rozlišit přiměřenost a míru takového jednání a určit ho za domácí násilí.

Fenomén domácího násilí nemá ujednocenou terminologii a existuje celá řada různých definic, ale jejich výsledek je v podstatě shodný. Velmi výstižná definice je podle paní Bednářové, která domácím násilím rozumí: *týrání a násilné jednání, odehrávající se mezi osobami blízkými žijícími spolu ve společném bytě nebo domě, kdy jedna násilná osoba získává a udržuje nad druhou moc a kontrolu. Jedná se o fyzické i slovní útoky, tělesné týrání, omezování osobní svobody, vydírání, sexuální zneužívání, výhrůžky apod. Toto chování vyvolává trvalý strach oběti ze svého trýznitele, což umožňuje násilníkovi udržovat nad obětí neomezené mocenské postavení a donutit ji, aby se podřídila jeho vůli. Kontrolu veškerého života oběti uplatňuje násilník jako svůj samozřejmý nárok.*¹ Formy násilí jsou různé, probíhají v soukromí domova a jejich intenzita se obvykle zvyšuje. Obětí je nejčastěji žena, ale stejně tak to může být muž, dítě, rodič nebo prarodič. Další oběti nemusí trpět jen samotným násilím, ale jen pouhým jeho sledováním. Průzkumy a studie dokazují, že násilník je v incidentech pouze jeden, ale obětí může být v rodině několik.

---

¹ **Bednářová, Z., et al.** Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha: Acorus, 2009. s. 6. ISBN 978-80-254-5422-0

Domácí násilí se vyskytuje mezi lidmi bez závislosti na vzdělání, ekonomické situaci, úrovni sociálního postavení či k příslušnosti k etnickým skupinám a rase. Obětí partnerského života je především žena, proto se někdy hovoří o formě násilí na ženách, kterou je podle definice OSN míněno: „každý projev rodově podmíněného násilí, který má nebo by mohl mít za následek tělesnou, sexuální nebo psychickou újmu nebo utrpení žen, včetně hrozby takovými činy, zastrašování a úmyslného omezování svobody a to jak ve veřejném či soukromém životě.“²

Domácí násilí patří v současné době k nejrozšířenějším a nejskrytějším formám násilí ve společnosti. Oběti násilí se chovají jinak než oběti, které jsou napadeny cizím pachatelem, bojí se často spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení a to ze strachu z agresora, který zůstává oběti nablízku.

*Lidská psychika, zdá se, má ještě kapacitu k pochopení skutečnosti, že někde venku existují lidé, kteří se nám snaží ublížit, ovšem situace, kdy nám ubližuje osoba nejbližší a náš domov se z bezpečného místa stává scénou zločinu, tuto schopnost pochopení už přesahuje. Ukazuje se, že psychický dopad domácího násilí na jeho oběti se spíše než dopadu jiných trestných činů podobá dopadu dlouhodobého mučení či zajetí. I zde se násilná osoba stává pánem života osoby ohrožené, včetně jejího zdraví, sociálních kontaktů a emočních prožitků.*³

2.2 Znaky domácího násilí

Jestliže jsou splněny následující znaky, tak můžeme hovořit o domácím násilí:

- Agresor a oběť jsou osoby blízké, důvěrné a jsou svázáni citově, sociálně či ekonomicky a k útokům dochází na soukromé půdě za zavřenými dveřmi domu, bytu či mimo zrak veřejnosti. Nejsou zde tedy žádní svědci a pachatel násilí díky určité jistotě, že za své činy nebude potrestán, neopouští místo činu.
- Útoky mají svoji historii, dochází k nim po dlouhou dobu a opakovaně, nejde o ojedinělý jednorázový incident, i když tento může být právě začátkem domácí tyranie. Ve většině případů se však útoky opakují a to v dlouhém časovém období. Období klidu a agrese se střídá.

---

² ROSA. *Co je domácí násilí* [online]. [cit. 2010-07-21]. Dostupné na Internetu: <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/co-je-domaci-nasili/>

³ Gillernová, I., Boukalová, H. a kol. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. s. 156. ISBN 80-246-1293-3

- Důležitým znakem je, že útoky eskalují, intenzita se zvyšuje od urážek přes psychické deptání až po závažné fyzické napadení. Začínajících příznaků si oběť ani nemusí všimnout, což bývá důležitý zlomový bod, neboť se zde násilí nezastaví a problémy stoupají. *Pokud není domácí násilí v raném stadiu rozpoznáno a ohrožená osoba nevyhledá pomoc, stupňuje se a pokračuje ve formě násilí fyzického, směřuje proti lidskému zdraví a životu.*⁴
- Role agresora a oběti je jasně vymezená, nejedná se o oboustranné napadání, hádky, rvačky a střídání ohrožené osoby na násilnou. Naopak násilník je definován svoji mocí nad obětí, často má i tzv. dvojí tvář, kdy na veřejnosti se chová jinak než doma. Napadená osoba podléhá strachu, pocitu beznaděje, není schopná se bránit a neví si rady. Svoji situaci považuje za bezvýchodnou a ze strachu, že přijde o děti, peníze či bydlení raději tiše trpí. Některé oběti zase tolik milují svého partnera, že si říkají, že se takový incident dá vydržet, a pak zase bude vše dobré. Mísí se zde tři důležité emoce a to láska, naděje a strach.⁵

2.3 Formy násilí

- Fyzické násilí: pod tuto formu násilí spadá široká škála různých forem napadení a zneužívání, které oběť fyzicky poškozují a to od facek, pohlavků, zamezování spánku, jídla, rán pěstí a kopání až po různé bití předměty či zbraněmi, které mohou končit vážnými zraněními někdy i smrtí oběti.
- Psychické násilí: zahrnuje zejména slovní týrání, ponižování, zesměšňování na veřejnosti i v soukromí, permanentní kontrolu chodu dne, výsledky, vyhrožování zmrzačením nebo zveřejněním difamujících údajů o oběti.⁶ Útočník používá nadávky, urážky, zastrašuje výhružnými gesty a pohledy, ničí věci kolem sebe, používá vydírání nebo snižuje schopnosti oběti či ji výrazně sleduje a omezuje ji.
- Emocionální násilí: nepřetržité kontrolování jednání oběti a její zesměšňování, agresor často bližního vystavuje posměchu a hovoří o jeho slabomyslnosti, někdy zase

⁴ Čírtková, L., Vitoušová, P. a kol. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. 1. vyd. Praha:Grada, 2007. s. 109. ISBN 978-80-247-2014-2

⁵ ROSA. *Specifika domácího násilí* [online]. [volně 2010-07-21]. Dostupné na Internetu: <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/specifika-domaciho-nasili/>

⁶ Voňková, J., Huňková, M. a kol. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha. 2004. s. 20. ISBN 80-239-2106-1

vyhrožuje odebráním dětí a často oběť obviňuje. Této podobě ubližování je blízká předchozí i následující forma násilí.

- Sociální násilí: jestliže je týraná osoba nějakým způsobem izolována od svých známých a příbuzných, utiskována a zesměšňována v oblastech společenského života, tak mluvíme o násilí sociálním, mezi které můžeme řadit i zákaz návštěv k lékaři, chození na úřady, dívání se na televizi či telefonování apod. *Jednostranné uplatňování privilegií pachatele rozhodovat ve všech oblastech společného života, využívání dětí nebo jiných osob jako prostředku nátlaku na oběť, znemožňování oběti v sociálním prostředí.*⁷
- Sexuální násilí: jako další skupina násilí, které má mnoho podob. Žena může být k pohlavnímu styku nucena, jsou po ní vyžadovány různé sexuální praktiky, musí se např. dívat na pornofilmy či je nějakým způsobem sexuálně zraňována. *Tento jev úzce souvisí s tím, že je mnoho mužů (ale i žen) přesvědčeno o tom, že mají na sex se svoji partnerkou výhradní právo. A to kdykoli, bez ohledu na její náladu. A pokud se jí zrovna v daném momentu „moc nechce“ a nemá na pohlavní styk chuť, „tak se jí prostě trošku pomůže...“ Touto a jí podobnou formulací se sexuální násilí v mnoha případech bagatelizuje, omlouvá a zlehčuje.*⁸
- Ekonomické násilí: Zamezení finančních prostředků a vynucování movitých i nemovitých věcí, nebo neposkytování prostředků na vedení domácnosti či naprostá kontrola nad příjmy a výdaji financí partnera označujeme za násilí ekonomické.

2.4 Subjekty domácího násilí

Podmínkou domácího násilí je, že se jedná o osoby blízké, kdy je jasná role násilníka i osoby ohrožené. Dále ještě můžeme rozdělit, podle zúčastněných stran, domácí násilí na intimní a neintimní. Intimní rozdělení je definováno intimním vztahem mezi partnery, který buď stále trvá, nebo již byl ukončen. Násilí mezi členy rodiny, které mezi sebou nemají intimní vztah, označujeme za neintimní. Jedná se o děti, rodiče, sourozence atd.

---

⁷ Bednářová, Z., et al. *Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. s. 8. ISBN 978-80-254-5422-0

⁸ Andrea Buskotte. *Zpekla ven – žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008. s. 41. ISBN 978-80-251-1786-6

2.4.1 Agresor

Neexistuje jeden typ násilníka, neboť pachatel násilí pochází z různých společenských vrstev s odlišným stupněm vzdělání, avšak mnoho z nich vykazuje podobné rysy chování. *Domácího agresora nelze charakterizovat jako jeden určitý typ osobnosti, tito lidé mohou být různí. Častěji však mívají některé rizikové vlastnosti, jsou nespokojení, nejistí a úzkostní, mívají nízké sebehodnocení, které kompenzují násilnickým chováním, mají zvýšenou pohotovost reagovat vztekem, jsou výbušní, mívají problémy s ovládáním vlastního chování. Jejich vztah k násilí je pozitivní, chápou je jako vhodný prostředek k řešení čehokoli. Obvykle nemají potřebné sociální kompetence, které by jim umožnily zvládat běžné problémy únosnějším způsobem.*⁹ Často se agresori ve svém dětství setkali s různými druhy násilí, nebo jim byli přítomni či citově strádali. V rodinách, kde vyrůstali, se během socializace naučili, že užívat násilí je normální a potřebné. Čeští výzkumníci na základě analytického rozboru psychologických šetření, popsali osobnost pachatele jako „anomální až psychopatickou osobnost, s rysy impulsivity, poruchami seberegulace, rigidity, sebenejistoty, s nedostatečným smyslem pro realitu, ale celkem dobrou sociální kompetencí, s rysy labilní až impulsivní afektivity, jež není dostatečně zvládána rozumem a sníženou odolností vůči zátěži. U poloviny souboru byla konstanto-vána chudá, plochá efektivita a nízká úroveň inhibic vůči agresi...“¹⁰

Problémového partnera je na začátku vztahu těžké odhadnout, člověk je zamilovaný a nevidí nebo přehlíží plno varovných signálů odhalujících agresi v jedinci. Mezi signály určující riziko možného rozvoje domácího násilí patří:

- ❖ Nepřiměřená naléhavost - násilník činí nátlak na potencionální oběť v rozvoji jejich vztahu, který si chce určitým způsobem pojistit. Například násilník v roli muže tlačí na ženu, aby s ním začala chodit, aby si ho vzala, aby měla děti apod. *Jiný typ naléhání je, když brzy po seznámení muž naléhá, aby s ním žena chodila, i když ho jednoznačně odmítá. On se však tímto postojem nedá odradit a od počátku na ni soustavně a vytrvale činí nátlak, až to žena vzdá, podlehne a začne s ním chodit jen proto, že byl vytrvalý a že zrovna nikoho jiného neměla.*¹¹

---

⁹ Vágnerová, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. roz. a přepr. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 637. ISBN 80-7178-802-3

¹⁰ Marvánová – Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová., M. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. s. 116. ISBN 978-80-86131-76-4

¹¹ Bednářová, Z., et al. *Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. s. 22. ISBN 978-80-254-5422-0

- ❖ Dominantní postavení – zde muž jako budoucí násilník rozhoduje o tom, co jeho žena bude dělat a co ne, co si vezme na sebe a s kým se bude kamarádit atd.
- ❖ Zvýšená kontrola – partner nadměrně kontroluje pohyb a chování ženy. *Partner chce o ženě vědět všechno o její minulosti i současnosti, znát každou její myšlenku, každý krok. Když není přímo s ženou, často ji opakovaně kontroluje telefonicky, vždy najde nějakou záminku, proč jí telefonovat, např. opakovaně se ptá, kam dala mléko nebo jí několikrát za sebou musí okamžitě sdělit nějakou informaci, vyznat lásku apod. Ve skutečnosti mapuje její kroky.*¹²
- ❖ Narcistická povaha – muž se vnímá jako jedinečný a výjimečný a není mu nikdo roven. Nedokáže se vcítit do jiných lidí, uznat jejich práva a potřeby. Nesnáší kritiku a je egocentrický. Ženu vnímá jako méněhodnotnou bytost, kterou pohrdá a ponižuje.
- ❖ Extrémní vztah k matce – často násilník svoji matku bezmezně miluje a je na ní závislý, nebo ji naopak nenávidí a neuznává.
- ❖ Postupná izolace partnera – muž kritizuje zájmy a kamarády ženy, čímž ji dává najevo, že by sama neměla nic dělat a nikam chodit, omezit své kamarády.
- ❖ Manipulativní chování – *Partner často neříká věci na rovinu, snaží se vzbudit v ženě pocit viny, často mění nálady bez zjevné příčiny, nikdy není s tím, co žena udělá, spokojen apod.*¹³
- ❖ Rizikové chování – nezodpovědné chování, sebevražedné sklony, zvýšená žárlivost, výbušnost, neobvyklé sexuální praktiky, snížený pud sebezáchovy a další zvláštní chování jako obdiv k moci a síle, který je nástrojem k dosažení cíle, napovídá o narušení osobnosti s možnými sklony k násilí.

K dalším rizikovým faktorům násilné povahy, řadíme nadměrné požívání alkoholických nápojů, užívání omamných látek a kriminální minulost jedince. Dalším nebezpečným chováním je tzv. dvojí tvář, kdy se pachatel navenek chová normálně a svoji agresi zaměřuje pouze na partnerku, kterou chce izolovat od společnosti, učinit ji na sobě závislou, a to z důvodu svojí žárlivosti, manipulativnosti a majetnického vztahu. Před okolím jedná jako seriózní občan a svoji agresi popírá.

---

¹² **Bednářová, Z., et al.** *Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám.* Praha: Acorus, 2009. s. 22. ISBN 978-80-254-5422-0

¹³ **Bednářová, Z., et al.** *Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám.* Praha: Acorus, 2009. s. 23. ISBN 978-80-254-5422-0

Podle několika typologií pachatelů domácího násilí, byly americkou psychologickou asociací určeny tři hlavní typy násilníků:

1. *Typický násilník používá násilí k zajištění moci a kontroly nad ostatními. Zastává tradiční gendrové stereotypy, je konfliktní, afektovaný a těžko zvládá vztek. Násilí takového jedince se většinou opakuje v cyklech. Tento pachatel se těžko identifikuje. Chová se manipulativně, lže, popírá jakékoliv násilí a zlehčuje celou situaci. V této kategorii je více než 50% pachatelů partnerského násilí.*¹⁴
2. Násilník s duševní poruchou – některé duševní poruchy, například schizofrenie, obsedantně kompulzivní porucha, paranoické poruchy, deprese jsou spouštěčem samotného násilí.
3. Kriminální typ násilníka – osoba s antisociální poruchou osobnosti je násilná i mimo domov, často se jedná o lidi, kteří byli sami oběťmi násilí v dětství.

*Problematické chování domácích útočníků nelze uspokojivě vysvětlit ani působením situačních faktorů. Vnější stresy jako například nedostatek financí nemusí hrát žádnou roli, s domácím násilím se setkáváme i u materiálně velmi dobře zajištěných rodin. Také provokace ze strany oběti nepřicházejí příliš v úvahu, jsou dokonce vyloučeny z podstaty věci samé, neboť oběť domácího násilí se vyznačuje tzv. extrémní laskavostí, tj. z násilnického partnera má strach a dělá vše proto, aby mu vyhověla a udržela co nejdéle klid.*¹⁵

2.4.2 Oběť

V Miláně roku 1985 se konal VII. Kongres OSN, který byl zaměřený na prevenci kriminality a zacházení s pachateli. Byla zde přijata definice obětí, jako *osob, kterým byla individuálně nebo kolektivně způsobena škoda, tj. újma tělesná a psychická i emocionálního strádání, materiální škoda nebo značná újma na jejich základních právech jednáním nebo opominutím, které je v rozporu s příslušnými trestními zákony, včetně zákonů zakazujících zneužití moci.*¹⁶

Stejně jako u agresora neexistuje jeden konkrétní typ, tak ani profil oběti, po stránce sociologické, psychologické a ekonomické není jednoznačný, neboť týraná osoba může mít

---

¹⁴ Marvánová – Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová., M. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. s. 118. ISBN 978-80-86131-76-4

¹⁵ Čírtková, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň, 2004. s. 238. ISBN 80-86473-86-4

¹⁶ Sochůrek, J. *Nástin vybraných problémů viktimologie*. 1.vyd. Liberec: TUL, 2003. s. 32. ISBN 80-7083-745-4

jakékoliv vzdělání, zaměstnání a sociální zázemí. Nerozhoduje věk, národnost a dokonce ani pohlaví, přestože statistiky dokazují, že obětí je z 95% žena, tak jsou zaznamenány i případy týraných mužů.

Nejhorší dopady má však domácí násilí na dětech. Dítě trpí, i když není přímo objektem násilí, ale je přítomno násilí v rodině. *Domácím násilím je pobořen „základní ostrov jistoty“ dítěte, nemá kam ustoupit do bezpečí, o co se opřít. Vyrůstá v atmosféře strachu a napětí, je v situaci, které nerozumí, adekvátního vysvětlení se mu nedostává, často neumí celou situaci samo pojmenovat. Svět nemá svou bezpečnou logiku. Pocity, které zůstávají, jsou strach, úzkost a zmatek. Dítě má vlastně jen dvě možnosti: přijmout tento stav jako „normální“ (se všemi absurdními vysvětleními typu: „Mámě to nevadí, tatínek se jen rozčílil.“) a adaptovat se na něj, či vymyslet vlastní důvody, proč k této situaci dochází („Můžu za to já, otec je všemocný, matka je špatná.“). Dítě si vytváří vlastní příběh, vlastní legendu sloužící k porozumění situaci.*¹⁷ Následky těchto psychických traumat se různě projevují ve vývoji dítěte. Objektem týrání bývá nejčastěji dítě nejmladší, nebo které se něčím odlišuje, například svým fyzickým či mentálním postižením.

V neúplných a disfunkčních rodinách se obětí může stát samotný rodič. Takové případy jsou zaznamenány zejména u rodin, kde dítě vyrůstá samo s matkou, dítě postupně přebírá dominantní roli, ovládá celé rodinné dění a stává se tyranem. Málo autoritativní otcové jsou také ohroženi, přestože jsou fyzicky zdatnější, tak mohou být paradoxně slabší vůči dominanci svého dítěte.

Senioři jsou další skupinou podléhající násilníkům, a to jak ze strany svých protějšků, tak i ze strany svých potomků. Starší, často nějakým způsobem nemohoucí osoby, jsou napadány fyzicky, šikanováni, psychicky deptáni, tak i ekonomicky zneužívány.

U osob podléhajících domácímu násilí jsou často zachyceny následující rysy a vlastnosti:

- Nízké sebevědomí a sebehodnocení – oběť může mít na začátku blízkého vztahu sebevědomí v pořádku a vysoké, ale schopností agresora, který ji dennodenně opakuje její neschopnost, toto postupně klesá na minimum. Nízké sebehodnocení od počátku je jedním z rozhodujících faktorů při výběru partnera ze strany násilníka.

---

¹⁷ Bednářová, Z., et al. Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha: Acorus, 2009. s. 28. ISBN 978-80-254-5422-0

- Citová frustrace a dlouhodobá deprese – je důsledkem nefunkčnosti partnerského vztahu, který je poznamenán násilím, snížením úcty a respektu k druhému, oslabením lásky a pocitem klidu a bezpečí. Citové stavy, které ohrožené jedince doprovází, můžou vést až k sebevražedným sklonům. *Nejčastějšími emocemi, které prožívají, jsou strach, úzkost, stud, pocity viny, selhání a bezmoci. Prožívání pozitivních emocí je silně omezeno, v důsledku ochromení nepřetržitým strachem téměř vymizelo. Oběť např. neprožívá radost, uspokojení apod.*¹⁸
- Nereálné myšlení a vnímání okolí – oběť často sobě i dalším členům rodiny omlouvá chování agresora, skrývá své problémy a má svůj vlastní způsob adaptace. Není se ani čemu divit, neboť vše začíná většinou nevinně, kdy první incidenty jsou připisovány vášnivosti, lásce a žárlivosti, což je pro partnera omluvitelné. Navíc období násilných excesů je střídáno fází klidu, omluv a slibů, že se to již víckrát nestane apod. Role dvou tváří je také pohnutkou k tomu, že týraná osoba své pocity skrývá, vždyť její druh je společensky obdivován, milován a uznáván, tak kdo by ji věřil? Oběti hledají vinu v sobě a fyzické napadání omlouvají s tím, že si to zasloužili.
- Izolovanost – nejen od svých přátel, společenského života, ale i od svého vnímání a prožívání.
- Problémy v intimním životě – oběť často snáší nepříjemné sexuální praktiky, jen aby nedošlo k dalšímu agresivnímu výbuchu. Může být i znásilňována, což agresor považuje za další důkaz moci nad obětí.
- Oběť upřednostňuje potřeby ostatních před vlastními.
- Malá tolerance vůči stresovým událostem a zvětšená dráždivost – popírání emocí a hněvu je důsledkem rychlého podráždění a vybuchnutí pro maličkost.
- *Oběti domácího násilí trpí psychosomatickými onemocněními, ve větší míře se u nich objevují např. ekzémy, bolesti zažívacího ústrojí, nechutenství, migrény, bolesti páteře, hlavy a další onemocnění, která nemají organickou příčinu.*¹⁹

---

¹⁸ **Bednářová, Z., et al.** *Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám.* Praha: Acorus, 2009. s. 18. ISBN 978-80-254-5422-0

¹⁹ **Bednářová, Z., et al.** *Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám.* Praha: Acorus, 2009. s. 18. ISBN 978-80-254-5422-0

Subjekty domácího násilí jsou rozděleny na stranu útočníka, který představuje jednu osobu a stranu oběti, kdy se může jednat o více poznamenaných osob. Patří sem tedy i subjekty nepřímé, takové, kterým není násilí určeno, ale tím, že jsou mu přítomni, tak to má na ně určitý psychický a traumatický dopad.

2.5 Vývoj a vznik domácího násilí

V historii se o domácím násilí neslyšelo a nehovořilo, ne proto, že by se v rodinách nevyskytovalo, ale spíše proto, že bylo ve společnosti po dlouhou dobu tolerováno a chápáno jako běžná norma manželství. Ve středověku byla žena, děti i služebníci majetkem pána, který měl právo je bít a trestat, takže vše bylo v souladu s kulturou společnosti. Na konci 19. století dokonce převládaly názory, že rodina musí být udržena za každou cenu. Do šedesátých let dvacátého století se tedy věřilo, že týrání mezi blízkými osobami se vyskytuje ojediněle, a to pouze u problémových rodin. *Zájem o zlepšení situace žen, obětí domácího násilí, souvisel především se stále sílícím feministickým hnutím v USA. Zkoumáním životních podmínek žen byl rozpoznán nový sociální problém – domácí násilí. Vzhledem k tomu, že oběti potřebovaly specifické formy pomoci, vzniklo specializované psychosociální poradenství a azylové domy pro ženy, oběti domácího násilí. Postupně se zájem o řešení problematiky domácího násilí šířil do Evropy.*²⁰

Velkou roli v odbourání bariér tajemství, odehráli různé neziskové organizace zabývající se oběťmi násilí. Zapojeny jsou i média a domácí násilí se dostává do podvědomí širší společnosti, začíná být řešeno mezi jednotlivci i na úrovni zákonů a práv, stává se celospolečenským problémem.

První výzkumy domácího násilí se zaměřily na patologické efekty oběti i pachatele a vliv primární rodiny. Postupně vznikají další teorie o vzniku násilí, např.: psychoanalytické teorie, sociálně psychologické, studie sociálního učení a osobnosti, rodinných systémů, stresu a feministické teorie. Existuje i celá řada mýtů, proč oběť násilníka neopustí jako například, že se ženám líbí dominance muže i za použití fyzického násilí, nebože týraná osoba agresora vyprovokovala apod. *K porozumění, proč je pro mnohé oběti tak obtížné od partnera odejít, je třeba pochopit celý kontext vztahu, v němž je násilí pouze jednou z charakteristik koexistující vedle (původní) lásky k partnerovi. Násilí se také nevyskytuje ve vztahu nepřetržitě, ale probíhá spíše v určitém cyklu, který podporuje v ženách naději, že partner*

---

²⁰ Marvánová – Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová., M. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008. s. 7. ISBN 978-80-86131-76-4

změní své chování. Existuje pak také mnoho „objektivních“ důvodů, proč s partnerem zůstat, a v poslední řadě je prokázán škodlivý vliv dlouhodobého týrání na lidskou psychiku.²¹

2.5.1 Cyklus násilí

Cyklus násilí nám dává jednu z možností vysvětlení, proč oběť zůstává dále ve vztahu s blízkou osobou, nebo proč se k ní opakovaně vrací. Poprvé tento cyklus popsala ve své teorii americká psycholožka Lenore Walkerová, která domácí násilí rozdělila na několik fází. Jedná se o tři rozlišné fáze, které se cyklicky střídají. Násilí narušuje vzájemný vztah, ale mezi agresorem a ohroženou osobou přetrvává i silné vzájemné pouto, osoby jsou na sobě svým způsobem závislé, takže tento vztah nejsou schopni opustit.

Cyklické fáze:

1. Fáze = narůstání napětí. Jedná se o dobu, kdy násilník postupně vytváří obavy a napětí u svého druhu, začíná ho více kontrolovat a zvýšené jsou i jeho projevy žárlivosti. Používá lehčí formy agrese například facky, nadávky, zesměšňování, pokořování a kritiku. Délka této fáze je ovlivněna tím, jak se ohrožená osoba dokáže konfliktům vyhýbat a přijímat je, často s tendencí celou situaci zlehčovat či se za ni vinit. Oběť raději mlčí a potlačuje svůj vztek, jen aby byl doma klid. Postupně se vyhýbá okolí a uzavírá se do sebe. Narůstající tenze však nakonec přeroste do fáze samotné agrese.
2. Fáze = násilí. *Tato druhá fáze bývá zpravidla velmi krátká a k incidentu dochází téměř výhradně v soukromí, buď beze svědků, nebo maximálně před dětmi. Propuknutí násilí bývá většinou podmíněno buď vnějším faktorem, nebo mužovým momentálním psychickým stavem, a je tak pro ženu naprosto nepředvídatelné.*²² Moment agrese, který je nepředvídatelný je i nejrizikovější a může dojít k závažnému zranění až smrti oběti. Někdy v této fázi napadená osoba žádá o pomoc přátel, rodiny nebo policie. Oběť se citově zhroutí, připadá si pokořená a bezmocná.

---

²¹ Buriánek, J., Kovařík, J. a kol. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. s. 23-24. ISBN 80-7254-914-6

²² Buriánek, J., Kovařík, J. a kol. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. s. 24. ISBN 80-7254-914-6

3. Fáze = klidu, tzv. „lábánková“ fáze. Po uklidnění předchozí fáze se začne pachatel svoji oběti omlouvat za to, co provedl a slibuje, že se to již nebude opakovat, prosí za odpuštění a znovu si získává její náklonnost. Napadenou osobu zahrnuje svoji pozorností a dárky, takže oběť uvěří v jeho lásku a ve změnu partnerova chování a celou situaci vidí mírněji, než jaká byla. Někdy oběti odvolají svoje rozhodnutí o rozvod či stáhnou trestní oznámení. Další variantou této fáze je, že se násilník za svoje činy neomlouvá, ale připisuje je jako důsledek špatného chování oběti s tím, že pokud svoje chování zlepší, tak nebude důvod k fyzickým trestům. Někdy pachatel používá výhrůžky a vydírání, aby napadenou osobu udržel doma a až po té se situace zmírní.

Období klidu je při prvních excesech dlouhodobé, ale postupně se interval přechodu k fázi jedna zkracuje.

Polovina obětí ve vztahu přetrvává s nadějí, že se rodinná situace zlepší. Ženy dávají svým partnerům další a další šance, a když vidí, že se situace nelepší, tak se ji snaží řešit, což je často komplikováno dalšími starostmi.

2.5.2 Překážky odchodu

I když žena ztratí naději na změnu chování svého partnera, stále pro ni může existovat mnoho dalších důvodů, proč jej neopustit²³. Rozhodování o ukončení vztahu ztěžují následující překážky:

- Starost a odpovědnost za děti
- Ekonomická závislost
- Ztráta bydlení a nemožnost jiného vhodného útočiště
- Proces rozvodového řízení
- Kulturní a náboženské hodnoty
- Strach z jednání násilníka – vyhrožování fyzické újmy, odebrání dětí, sebevraždnými sklony apod.

U žen, které prožívají incidenty násilí, se rozvíjí typické psychické, sociální a fyzické příznaky. Trpí depresemi, úzkostí, klesá jim sebevědomí, jsou izolované, bezmocné, je

---

²³ Buriánek, J., Kovařík, J. a kol. *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech*. Praha: Triton, 2006. s. 25. ISBN 80-7254-914-6

ovlivněn jejich pracovní výkon, jsou často unavené, objevují se bolesti hlavy, špatné zažívání, poruchy spánku, zvýšený krevní tlak, žaludeční vředy apod. Ztrácí kontrolu nad situací a nemají sílu řešit rodinný stav a zároveň se bortí i jejich sociální postavení. Mohou mít i sklony k alkoholismu a sebevražedným pokusům. Psychologické důsledky násilí jsou další překážkou ukončení vztahu a psycholožka Walkerová je popsala jako syndrom týrané ženy.

2.6 Pomáhající instituce

V dnešní době existuje celá řada institucí, hlavně neziskových organizací, které pomáhají osobám ohroženým domácím násilím. V roce 2003 dokonce deset z nich uspořádalo kampaň zaměřenou na téma domácího násilí a jejich snahou bylo zlepšit informovanost lidí o tomto celospolečenském problému, který nelze tolerovat a změnit legislativu. Na základě kampaně vzrostl počet osob hledajících pomoc při řešení domácí situace se znaky násilí a několik institucí se seskupilo a vytvořili koalici organizací proti domácímu násilí tzv. Koordona. Cílem tohoto dobrovolného seskupení je pomáhat obětem najít vhodnou cestu k vyřešení problémů. Najít vhodný azyl, poradit s dosažením jejich práv a nabízet pomoc odborníků.

Mezi nejznámější organizace u nás patří:

2.6.1 ROSA

Občanské sdružení ROSA usiluje o zlepšení systému pomoci ženám-obětem domácího násilí a jejich dětem. Jeho součástí je i odborné specializované poradenství a komplexní pomoc pro ženu - oběť domácího násilí, mezi níž patří krizová intervence, sociálně-terapeutické poradenství, vytvoření bezpečnostního plánu a poskytování utajeného azylového bydlení pro ženy-oběti domácího násilí (formou azylového domu a utajených bytů). ROSA pomáhá ženám již od roku 1993 - nejprve jako nadace, od roku 1998 jako občanské sdružení.²⁴

Cílovou skupinou jsou:

- ženy a jiné oběti domácího násilí
- příbuzní týraných osob
- odborná veřejnost
- zaměstnanci státních i neziskových institucí (policie, soudy...)

---

²⁴ **ROSA.** *Kdo jsme* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.rosa-os.cz/>

Utajenou azylovou službu nabízí ohroženým ženám před násilným partnerem i s dětmi, jestliže to dovoluje jejich zdravotní a psychický stav. Pracovníci organizace jsou odborně proškoleni a jednají v rámci svého etického kodexu, hovořícím o ochraně práv, mlčenlivosti, úctě, nezaujatosti a bezplatném poskytování služeb.

Rosa nabízí tři služby přímé pomoci dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách:

1. Specializované sociální poradenství – organizace má svoje informační a poradenské centrum, kde se může oběť domácího násilí objednat a jsou jí veškeré služby, včetně psychologické a právní pomoci zajištěny bezplatně. Konzultace jsou dlouhodobé nebo jednorázové ve formě individuální, telefonické, internetové konzultace nebo je v případě nutnosti zajištěno krizové poradenství.
2. Utajené azylové ubytování – ženy ohrožené ve své domácnosti násilím zde najdou bezpečí i s dětmi a mohou dále bez stresu a za pomoci řešit svoji situaci. Pro vstup do azylu musí oběť projít konzultací v centru a pobyt není určen pro ty, kdo řeší pouze bytové zázemí. Ubytování je poskytováno po dobu maximálně jednoho roku a osoby za něj musí platit minimální částku, která činí 100,- Kč za den a u klientek s dětmi to je 70,- Kč a 40,- Kč za každé dítě. Strava zde není zajištěna, ale je zde kompletní vybavení pro přípravu jídla. Sociálně terapeutické poradenství, právní pomoc, individuální i skupinové programy, terapie pro děti, dětské skupiny a kluby pro maminky s dětmi jsou centrem poskytovány bezplatně. Klientky zde najdou jednolůžkové pokoje, pokoje pro matku s dětmi (max. 3), sociální zázemí, kulturní místnost, studovnu pro větší děti a hernu pro děti všech věkových skupin.
3. Telefonickou krizovou pomoc a přímé internetové poradenství.

Statistiky organizace uvádí, že od roku 1998 do roku 2009 zde bylo provedeno celkem 8053 poradenství pro 1943 klientek a v azylovém domě našlo celkem 188 žen a 212 dětí bezpečí. Telefonická pomoc byla řešena v 13443 případech.²⁵

2.6.2 PROFEM, o.p.s.

Jde o jednu z nejdéle působících neziskových organizací, která se zabývá právy žen a je označena jako konzultační středisko pro ženské projekty. *Působí od roku 1993 a zaměřuje*

---

²⁵ ROSA. *Kdo jsme* [online]. [volně 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.rosa-os.cz/>

se na problematiku porušování ženských lidských práv, především na problematiku násilí na ženách. Ve spolupráci s organizacemi Koordinačního kruhu prevence násilí na ženách realizovala proFem dvě mezinárodní konference, první v roce 1996 pod názvem „Domácí násilí záležitost nikoliv soukromá“, druhou pak s Rosou a za podpory nadace Friedricha Eberta v roce 2001 v prostorách Parlamentu ČR s názvem „Domácí násilí – staré problémy, nová řešení“.²⁶ Hlavní úlohou instituce je odbourávání domácího násilí realizované na ženách a právní poradenství. ProFem pořádá odborné semináře, školení a konference s právní tematikou, již v roce 1998 uskutečnila projekt AdvoCats for Women, zaměřený na vyškolení právniček. Dále nabízí pomoc obětem při uplatnění se na trhu práce. Od roku 2001 také funguje Linka právní pomoci a nyní můžou ohrožené osoby navštívit i online-poradnu.

2.6.3 Bílý kruh bezpečí

Tato instituce vznikla v roce 1991 a její působnost je rozšířená po celé ČR. Obětem trestných činů i jejich svědkům či pozůstalým nabízí přímou pomoc, bojuje za lepší práva obětí a spolupracuje na prevenci kriminality. Služby jsou bezplatné, odborné a je zachována mlčenlivost. Bílý kruh bezpečí také organizuje plno seminářů a přednášek pro veřejnost a vydává velké množství informačních tiskovin a spolupracuje s jinými organizacemi a médii. Organizace podala několik hodnotných podnětů k úpravě zákonů jako například k z. č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím. Sdružení má také svoje internetové stránky, kde uvádí veškeré informace a rady o domácím násilí, možnosti zvládání krizových situací a zajištění bezpečí. V roce 2001 se také stala zřizovatelem Dona linky.²⁷

2.6.4 Dona linka

Je služba telefonické krizové pomoci, která je určena pro oběti domácího násilí i jejich svědkům a příbuzným. Pomoc je diskrétní, odborná a její provoz je nepřetržitý.

Činnost Dona linky:

- nabízí porozumění a důvěru
- poskytuje okamžitou odbornou psychologickou, právní, organizační a morální podporu

---

²⁶ Voňková, J., Huňková, M. a kol. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha. 2004. s. 28. ISBN 80-239-2106-1

²⁷ **Bílý kruh bezpečí**. *O nás* [online]. [volně 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=234

- pomůže orientovat se v aktuální situaci
- pomáhá sestavit individuální bezpečnostní plán
- poskytne praktické rady a pomůže nalézt další vhodný postup
- předá informace o možných sociálně-právních a trestněprávních opatřeních, zejména rady směřující k bezpečnému zastavení domácího násilí, například využitím institutu vykázaní (zák. 135/2006 Sb.)
- pomůže orientovat se v systému služeb sociální záchranné sítě pro oběti domácího násilí a trestných činů, zejména prostřednictvím sítě intervenčních center v krajích
- pomůže vyhledat bezpečné ubytování
- přivolá v případech vážného ohrožení zdraví a života urgentní pomoc²⁸

2.6.5 Intervenční centra

Centra pomoci osobám podléhajícím nebo ohroženým domácím násilím začali vznikat v roce 2007 po celé České republice. V jednotlivých případech agresivního chování v domácím prostředí poskytuje oběti specializovanou přechodnou pomoc a podporu. Centra spolupracují s Policií České republiky u případů vykázaní osob z domácnosti a s dalšími institucemi. Zaměstnanci Intervenčních center jsou pro svoji práci odborně vyškoleni.

Jestliže ze strany Policie ČR dojde k vykázaní násilné osoby ze společného obydlí, tak musí být do 24 hodin příslušnému Intervenčnímu centru dodán Úřední záznam o vykázaní a pracovníci pak sami do 48 hodin kontaktují oběť. Ohrožená osoba si zvolí, zda využije nabízené pomoci Intervenčního centra.

Nabízené služby:

- Sociálně terapeutická péče
- Právní a sociální pomoc
- Psychologická pomoc
- Rady s novým ubytováním

2.6.6 Élektra

*Élektra je občanské sdružení, které vzniklo z iniciativy klientek a terapeutek v roce 1995 na pomoc ženám – obětem sexuálního zneužití v dětství a ženám znásilněným.*²⁹ Činnost

---

²⁸ **Donalinka.** Základní informace [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=348

sdužení je zaměřena na krizovou intervenci, odbornou terapeutickou pomoc pro jednotlivce, skupiny a páry. Poradenství je také poskytováno telefonické, internetové, emailové, korespondenční. Sdužení koná různé vzdělávací akce pro odborné pracovníky.

Pomoc je určena pro klienty:

- Mužům i ženám, kteří byli znásilněni
- Dětským sexuálními oběťmi
- Rodičům zneužitých dětí
- Příbuzným a partnerům obětí sexuálního zneužití
- Oběťmi sexuální formy domácího násilí

2.6.7 Spondea

Spondea je obecně prospěšná společnost, jejímž posláním je zlepšování kvality života dětí, mladých lidí, a jejich blízkých, dále osob ohrožených domácím násilím, s cílem podpořit je ve schopnosti řešit jejich obtížné životní situace a opětovně se začlenit do společnosti.³⁰

Nabízené služby:

- Psychosociální poradenství
- Rodinná a sociální terapie
- Zprostředkování další odborné pomoci
- Rady a pomoc s právní problematikou
- Výchovné a vzdělávací kurzy
- Telefonická krizová pomoc, internetová linka důvěry, chatové poradenství
- Nabízení mediace a canisterapie
- Zajištění azylu

2.6.8 Acorus

Je další občanské sdružení založené pro pomoc oběťmi domácího násilí a je provozováno Psychosociálním centrem Acorus. Pomáhá překonat těžkou životní situaci obětí za využití odborných sociálních poradenství, krizové pomoci a nabízení azylového ubytování. Sdužení je určeno především pro ženy a jejich děti, které jsou ohroženy domácím násilím. Jejich

---

²⁹ O.S.Élektra. *O nás* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.centrumelektra.cz/o-nas/>

³⁰ Spondea. *Veřejný závazek* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.spondea.cz/odborna-verejnost/index.php?url=verejny-zavazek>

bezpečnost je zajištěna v azylovém domě, které má zabezpečovací zařízení a násilník se tam tedy nedostane. Snahou je i posílit schopnost oběti k vlastnímu jednání a začlenění se do společnosti.³¹

2.6.9 Liga lidských práv

*Liga lidských práv je česká nevládní organizace, která se zaměřuje na ochranu lidských práv v rozsahu, v kterém tato práva garantuje Listina základních práv a svobod a závazné mezinárodní smlouvy. Liga prosazuje lidská práva pro zvýšení kvality a důstojnosti života, a to za pomoci výzkumu, vzdělávání, vedení strategických právních případů a předkládání argumentů a řešení.*³²

Liga byla založena v roce 2002 v Brně a ve svém programu se věnuje i dodržování ženských práv. Poradna pro ženy v tísní dává obětem domácího násilí, možnost využít komplexní přímou pomoc, nabízí individuální konzultace v úrovni právní, krizové, psychologické a sociální pomoci. Radí v možnostech výběru jiných odborníků. Psychoterapeutická péče je nabízena i ve formě skupinových sezení. Za finanční poplatek může být ohrožená žena zastoupena advokátkou nebo být doprovázena při jednání na úřadech. Poradna má i další preventivní činnosti, kdy vydává osvětové materiály a pořádá semináře k dané problematice. Poradna také spolupracuje s dalšími organizacemi a utajeným azylovým domem. Má svoji telefonní linku, kde nabízí své poradenství a internetové stránky.

V České republice existuje více organizací, které se nějakým způsobem začleňují do pomoci v boji a prevenci proti domácímu násilí. Vedou si svoje statistiky případů, spolupracují mezi sebou i se zahraničními institucemi. Pracovníci mají odborná školení a praktické zkušenosti při jednání s klienty. Jsou vydávány propagační materiály, a tím je zajištěna informovanost veřejnosti.

2.7 Legislativa k domácímu násilí

V této kapitole se bude práce zabývat zákonnými ustanoveními vztahující se k problematice domácího násilí a změnám, ke kterým v právních normách došlo, zejména

---

³¹ **Acorus.** *O nás* [online]. [volně 2010-07-25]. Dostupné na Internetu:

<http://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani-organizace.html>

³² **Liga lidských práv.** *Naše zaměření* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu:

<http://www.llp.cz/cz/kdo-jsme/Nase-zamereni>

díky zákonu číslo 135/2006 Sb., který je účinný od 1. ledna roku 2007 a je zaměřený na ochranu obětí domácího násilí. Významná změna nastala i v postupech policistů a to díky novému zákonu o Policii České republiky č. 273/2008 Sb., který je účinný od 1. ledna roku 2009.

2.7.1 Ústava a Listina základních práv a svobod

Ústava a Listina základních práv a svobod obsahuje, jak již název napovídá, základní práva občanů, které mají tu nejvyšší právní sílu, a na jejich základech je postaven náš právní řád. Hned v článku 1. Listiny základních práv a svobod (dále jen Listina) se uvádí: „*Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcižitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.*“³³ Z Listiny se rozumí, že každý člověk si je rovný, má právo na svůj život a svobodné rozhodování a jeho život je chráněn. Násilí v domácím prostředí je tedy závažným porušováním základních lidských práv. Navíc Listina v článku 32 uvádí, že i rodina a rodičovství jsou chráněny zákonem a zvláštní bezpečnost je zaručena dětem a mladistvým.

2.7.2 Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon o přestupcích byl přijat v roce 1990 a od té doby prošel několika novelizacemi, které se však nikdy nedotkli, samotného domácího násilí. Ojedinělé incidenty, odehrávající se v soukromí domova, jsou ve většině případů kvalifikovány jako přestupek, tedy jako *zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno.*³⁴ U těchto případů hovoříme o přestupcích proti občanskému soužití, které jsou v tomto zákoně stanoveny pod paragrafem 49 v prvním odstavci. Zde se hovoří o tom, že se přestupku dopustí ten, kdo:

- a) *jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,*
- b) *jinému z nedbalosti ublíží na zdraví*
- c) *úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním, ...*³⁵

---

³³ Listina základních práv a svobod, Hlava první – obecná ustanovení, čl. 1

³⁴ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. In *Úplné znění* číslo: 558. s. 245

³⁵ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. In *Úplné znění* číslo: 558. s. 259

V některých situacích je pro policistu těžké správně posoudit, zda se u konkrétního incidentu jedná o přestupkové jednání, nebo zda jsou již naplněny znaky trestného činu. Policista by tedy měl mít dobrou znalost v právní věci dané problematiky a jistě i zkušenosti s řešením případů domácího násilí.

2.7.3 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

V případech oznámení situace se znaky domácího násilí, policisté za působnosti starého zákona o Policii České republiky, tedy zák. č. 283/1991 Sb., nejčastěji využívali svého oprávnění podle § 14, tedy zajištění osoby - agresora. Nejdelší možná doba zajištění osoby je však na 24 hodin, což pro ochranu před domácím násilím je krátká doba. V novém zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky mohou policisté využívat oprávnění o omezování osobní svobody, kdy mohou násilníka připoutat podle § 25 a zajistit podle § 26, což může být zase na dobu maximálně 24 hodin. Podle podmínek daných v tomto zákoně, jsou policisté oprávněni (při agresivním jednání pachatele, neuposlechnutí výzvy, atd.), použít donucovacích prostředků a zbraně podle §§ 52, 56. Dále osobu prohlédnout a popřípadě odebrat zbraň, což je stanoveno v § 35 tohoto zákona. Policisté jsou taky podle § 40 oprávněni *vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.*³⁶ Největším přínosem tohoto zákona, v problematice domácího násilí, přinesl institut vykázaní, který je stanoven v § 44 a dává policistovi pravomoc, aby v místě, kde dochází k incidentu se znaky domácího násilí, rozhodl o vykázaní násilné osoby ze společného obydlí. Dále jsou v zákoně o Policii české republiky v § 45 uvedeny povinnosti a práva vykázané osoby a povinnosti policisty v §§ 46 a 47.

Vykázání

Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista

---

³⁶ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Ministerstvo vnitra ČR, 2008. s. 36

*je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.*³⁷ Vykázaná násilná osoba se domů nesmí vrátit po dobu minimálně deseti dnů a lhůta může být prodloužena předběžným opatřením příslušného soudu. Policista vykazuje ústním prohlášením, které poskytne jak osobě ohrožené, tak i agresorovi, je-li přítomen (v opačném případě, toto učiní při prvním jednání s násilnou osobou) a následně předá, proti podpisu, i písemné potvrzení o vykázání, kde je vykázané osobě vymezen prostor, který nesmí sdílet s ohroženou osobou, po danou dobu a jsou zde uvedena jeho práva a povinnosti. Vykázaná osoba nemusí s tímto opatřením souhlasit a má možnost podat námitky do potvrzení o vykázání nebo do tří dnů od převzetí, potvrzení o vykázání, předat námitky v písemné podobě a to příslušnému krajskému ředitelství, které může na tento podnět vykázání zrušit, pokud nebyly naplněny podmínky pro jeho uskutečnění.

Povinnosti vykázané osoby jsou vymezeny v odstavci 1) v § 45 zákona o Policii České republiky a osoba je řádně poučena o důsledcích při neuposlechnutí výzvy.

Vykázaná osoba musí

- vymezený prostor ihned opustit
- dále se do tohoto prostoru nevracet
- nekontaktovat a nestýkat se s ohroženou osobou
- odevzdat veškeré klíče policistovi od vykázaného místa

Vykázaná osoba má právo

- a) *vzít si ze společného obydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady před splněním povinnosti podle odstavce 1 písm. a),*
- b) *vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci podle písmene a) a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání; právo lze uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, policista o výkonu tohoto práva ohroženou osobu předem informuje,*
- c) *ověřovat provedení vykázání zejména na čísle tísňového volání 158*
- d) *vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie.*³⁸

Institut vykázání poskytl ohrožené osobě dostatek času a bezpečí na provedení dalších kroků směřujících k zajištění její bezpečnější budoucnosti a to z hlediska psychické, sociální, tak i právní stránky problému. Otázkou však zůstává, do jaké míry je institut využíván

³⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Ministerstvo vnitra ČR, 2008. s. 40

³⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Ministerstvo vnitra ČR, 2008. s. 43-44

v případech domácího násilí a v jaké míře dokáže ochránit ohroženou osobu. Uplatnění a posouzení zůstává opět na znalostech a zkušenostech policistů a podle konkrétní situace incidentu.

2.7.4 Trestní zákoník a trestní řád

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník účinný od 1. ledna 2010 vymezuje definici trestného činu v § 13 odstavci 1, 2, kde se uvádí, že: *1) Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. 2) K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.*³⁹ V trestním zákoníku jsou uvedeny všechny trestné činy, které náš právní systém kvalifikuje. Je zde uveden i pojem trestného činu spáchaného se zbraní nebo násilím. Pachatel se dopustí protiprávního činu se zbraní, pokud on nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe; zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.⁴⁰ Násilí je definováno v trestním právu spíše obecně, jako využití fyzické síly k zamezení či překonání odporu, který pachatel očekává, nebo je proti němu kladen. Násilí je směřováno na věc, na člověka či na jeho vůli, s cílem odvrátit zmíněný odpor. Paragraf 119 trestního zákoníku definuje trestný čin spáchaný násilím *i tehdy, je-li spáchán na osobě, kterou pachatel uvedl do stavu bezbrannosti lstí nebo jiným podobným způsobem.*⁴¹

Trestné činy uvedené v trestním zákoníku a související s problematikou domácího násilí, jsou uvedeny v druhé (zvláštní) části zákoníku, kde je vyjmenováno hned několik protiprávních činů proti životu a zdraví a to v části Hlava I:

- § 140 = Vražda – Je jistě nejbrutálnějším vyústěním domácího rozporu, avšak podle zákona je většinou v případech domácího násilí posuzována za vraždu prostou, takovou, která byla způsobena bez rozmyslu, pachatel ji tedy neplánuje, dopustí se jí

---

³⁹ Jelínek, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. s. 23. ISBN 978-80-87212-22-6

⁴⁰ Jelínek, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. s. 151. ISBN 978-80-87212-22-6

⁴¹ Jelínek, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. s. 152. ISBN 978-80-87212-22-6

v afektu, náhlém pohnutí mysli, a není jeho cílem osobu usmrtit, pouze zranit, ponížit a podrobit svojí vůli.

- § 141 = Zabití – Jedná se o úmyslné usmrcení jiné osoby, kterého se však jedinec dopustí v silném rozrušení, které je společensky méně závažné a omluvitelné. (Např.: ohrožená osoba domácím násilím ze strachu a velkých obav o svůj život či život dítěte napadne a usmrtí násilníka)
- § 145 = Těžké ublížení na zdraví, § 146 = Ublížení na zdraví – Trestní zákoník tyto pojmy objasňuje v § 122 v odstavci 1), 2) - odstavec 1) *Ublížením na zdraví se rozumí takový stav záležející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření.* 2) *Těžkou újmou na zdraví se rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví a) zmrzačení, b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, c) ochromení údu, d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, e) poškození důležitého orgánu, f) zohyzdění, g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, h) mučivé útrapy, nebo i) delší dobu trvající porucha zdraví.*⁴²
- § 149 = Mučení a jiné nelidské a kruté zacházení – Dne 6. srpna 1988 pro tehdejší Československo vstoupila v platnost ratifikovaná Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání a byla uvedena ve Sbírce zákonů pod č. 143/1988 Sb. Tato Úmluva v článku jedna definuje mučení, ale nikoli nelidské a kruté zacházení, z čehož se usuzuje, že jde o jednání, kdy agresor své oběti působí silnou fyzickou bolest nebo utrpení po duševní stránce. *Může jít o různé formy hrubého nebo ponižujícího zacházení, které nelze přímo zahrnout pod mučení, zejména z hlediska jednorázové intenzity, ale vystupňované např. délkou trvání, zdravotním či jiným postižením poškozené osoby. Takovým jednáním může být a často bývá i jednání spočívající ve znásilnění nebo jiném sexuálním zneužívání a ponižování anebo v jiném hrubě ponižujícím jednání, které má výrazný vliv na psychiku oběti.*⁴³

---

⁴² Jelínek, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. s. 153.

ISBN 978-80-87212-22-6

⁴³ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II – komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 1416. ISBN 978-80-7400-178-9

Další trestné činy, které se mohou objevit u domácího násilí, jsou stanoveny v části Hlava II a jsou zaměřeny na ochranu lidských práv, osobnosti, soukromí a svobody člověka.

- § 171 = Omezování osobní svobody – K tomuto dojde, pokud pachatel brání jinému užívat jeho svobodu a volný pohyb.
- § 175 = Vydírání – Stav, kdy je oběť nucena činit něco co nechce, nebo toto strpět či opomenout a to pod pohrůžkou násilí či násilí samotného.
- § 177 = Útisk – pachatel v tomto případě využije tísně či závislosti oběti k dosažení sledovaného cíle
- § 178 = Porušování domovní svobody – *Domovní svobodu nelze chápat jako pouhou nedotknutelnost, nenarušitelnost obydlí (domu nebo bytu) v jeho hmotné podstatě, ale je třeba ji chápat širěji, jako právo oprávněné osoby nebýt nikým neoprávněně rušen ve svém soukromí, jež mu poskytuje obývaný dům nebo byt, a to včetně ochrany osobní integrity takové osoby v tomto prostoru.*⁴⁴

Část Hlava III trestního zákoníku obsahuje několik protiprávních činů, které ohrožují lidskou důstojnost intimní oblasti sexuality a v některých případech partnerského soužití se setkáváme i s touto formou násilí, mezi které řadíme především:

- § 185 = Znásilnění a § 186 = sexuální nátlak

Část Hlava IV trestního zákoníku vymezuje trestné činy proti rodině a dětem, kde rozhodující úlohu v problematice domácího násilí hraje především protiprávní čin

- § 199 = Týrání osoby žijící ve společném obydlí – *je zlé nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společném obydlí vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří (srov. R 20/2006).*⁴⁵
- § 198 = Týrání svěřené osoby – mluvíme o osobě, která je v péči nebo ve výchově pachatele a ten ji týrá fyzicky, duševně nebo ji zanedbává a tím, ji působí těžkou příkoř.

Policisté, kteří se setkají ve výkonu služby s pachatelem některého z uvedených trestných činů, mohou využít svého oprávnění podle § 76 tr. řádu a násilnou osobu zadržet.

---

⁴⁴ Jelínek, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. s. 221.

ISBN 978-80-87212-22-6

⁴⁵ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II – komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 1751. ISBN 978-80-7400-178-9

2.8 Metodický postup policie v případech domácího násilí

V rodinných rozepřích zakročuje policie zpravidla na objednávku, tj. je přivolána zúčastněnou osobou anebo náhodnými svědky (sousedé, známí apod.). Policejní řešení je odůvodněno odvrácením akutně hrozícího nebezpečí vycházejícího z jedné nebo více osob. Bezprostředním úkolem policie je uklidnit nebo izolovat agresora a urovnat napjatou, výbušnou či nebezpečnou situaci.⁴⁶

Nejdůležitějším zájmem policistů v řešení dané problematiky, ať již na úrovni přestupkového jednání nebo trestné činnosti, je ochrana a pomoc ohrožené osoby. Správný postup policie při řešení incidentů se znaky domácího násilí v současné době upravuje hlavně Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166 ze dne 23. prosince 2009, o provádění vykázaní, který je účinný od 1. ledna 2010 a k tomuto pokynu dne 4. ledna 2010 vydaná Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci vykázaní. Tento závazný pokyn i metodická příručka jsou celkem totožné s dříve vydaným Závazným pokynem policejního prezidenta č. 200/2008 o provádění vykázaní.

2.8.1 Příjem oznámení

Policista, který přijímá oznámení rázu domácího násilí, musí okamžitě vyhodnotit závažnost situace, násilné hrozby nebo samotného násilného útoku a ihned zahájit neodkladné úkony. Zjistit co nejvíce informací, které jsou pro zákrok důležité (např. zda je pachatel ozbrojen) a dále zjistit o násilníkovi a ohrožené osobě informace z dostupných evidencí (jestli byl již podobný incident hlášen, zda se nejedná o osobu s násilnou trestnou minulostí, atd.). Všechny získané údaje policista sděluje kolegům, kteří jsou na místo vysláni a pokud je to možné kontaktuje oznamující osobu, pro získání informací o aktuálním vývoji situace a je-li oznamovatelem někdo z domácnosti či přímo ohrožená osoba, tak si vyžádá její souhlas ke vstupu do obydlí. Jestli tento nemá, tak policista v místě skutku sám posuzuje, zda je vstup do obydlí oprávněný, tedy zda existuje objektivní hrozba ohrožení.

2.8.2 Postup na místě incidentu

Policisté po příjezdu na místo a vstupu do společného obydlí nejprve odvrátí trvajících útok násilné osoby nebo zamezí dalšímu možnému napadání oběti. Policisté zakročují v rámci

---

⁴⁶ Čírtková, L. *Policejní psychologie* .2. roz. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 183. ISBN 80-7178-931-3

svých oprávnění a splňují zákonné podmínky při omezování osobní svobody člověka nebo při užití donucovacích prostředků či zbraně. Po ukončení násilného jednání, policisté agresora oddělí od ohrožené osoby, tak aby nebyli mezi sebou viděni a slyšeni. Zajistí lékařskou péči, je-li potřeba a *zjistí, zda ve společném obydlí žijí nezletilé osoby, kde se nacházejí, v jakém jsou stavu a zda byly přímo dotčeny násilným jednáním. Policista dbá vždy na to, aby nezletilé osoby byly odděleny od násilné osoby.*⁴⁷ Po provedení prvotních úkonů si policista ověří či zjistí totožnost osoby násilné i ohrožené a svědků incidentu, po té je postupně a odděleně vyzve k podání vysvětlení, přičemž se snaží zjistit znaky domácího násilí, nebezpečnost a rizika dalšího útoku a jiné skutečnosti vedoucí k objasnění celé věci. Pokud násilník pobývá v obydlí neoprávněně, tak je policisty vyzván k opuštění místa.

Při zjišťování znaků domácího násilí a možnosti dalšího nebezpečného útoku bere policista v potaz, kolik bylo předcházejících incidentů a jaké intenzity dosáhlo agresivní chování pachatele, zda byl ovlivněn alkoholickými nápoji či jinými omamnými látkami, zda je držitelem střelné zbraně nebo má snahu používat při útoku nějakou jinou zbraň. Dále se zjišťuje, zda násilník svoji oběť izoluje od společnosti, znemožňuje ji, ponižuje, ničí věci kolem sebe nebo provádí jiné schválnosti. *Při vyhodnocování, zda jsou přítomny typické znaky domácího násilí, policista použije jako pomůcku při komunikaci s násilnou a ohroženou osobou formulář „Otázky SARA DN“ (příloha č. 2, 6), který vyplní a poté založí jako pomocný materiál do spisu (otázky již nejsou součástí úředního záznamu o výjezdu k incidentu).*⁴⁸ Ke zdárnému výsledku vyhodnocení situace, mu pomůže i prohlídka prostor, kde se incident odehrál a výpovědi svědků události.

Jsou-li splněny zákonné podmínky (kapitola vykázaní), policista vykáže násilnou osobu ze společného obydlí, a pokud je to nutné, tak využije i jiných opatření (omezení osobní svobody násilníka – zadržení, zajištění, umístění na záchytné stanici), aby zajistil ohrožené osobě momentální ochranu.

2.8.3 Postup při vykázaní

Policista si k provedení vykázaní na místě zajistí přítomnost nezúčastněné osoby, pokud nehrozí nebezpečí z prodlení, jak je uvedeno v zákoně o Policii ČR, tuto povinnost

---

⁴⁷ Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázaní. Praha, 2010, s. 3.

⁴⁸ Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázaní. Praha, 2010, s. 4.

nemusí ani splnit, *pokud by v souvislosti se zajišťováním přítomnosti nezúčastněné osoby hrozila eskalace konfliktu nebo pokud by zajišťování přítomnosti nezúčastněné osoby bylo spojeno s nepřiměřenou čekací dobou.*⁴⁹ Při zajišťování této osoby si policista žádá o spolupráci dozorčí službu nebo operační středisko, ale jiný policista nemůže být nezúčastněnou osobou.

Vykázání je policista povinen oznámit ústně násilné a ohrožené osobě, přitom je poučí o jejich právech a povinnostech; vyhotoví potvrzení o vykázání, jehož vzor je uveden v příloze č. 3 a je dostupný v informačním systému ETR a jako propisovací formulář tvoří obsah výjezdových desek.⁵⁰ Součástí formuláře je i písemné poučení osob. Potvrzení následně předá proti podpisu, jak osobě ohrožené, tak i násilníkovi a podepsané kopie přidá ke spisu. Jestli agresor nepodepíše, tak se to poznamená v potvrzení o vykázání. Kopii úředního záznamu o vykázání (příloha č. 7) si mohou osoby vyzvednout na příslušném policejním útvaru, o čemž jsou osoby informovány.

Před vykázáním policista poučí vykázanou osobu zejména o tom, že

- a) využívá zákonného oprávnění vykázat ji ze společného obydlí a jeho bezprostředního okolí, které jasně vymezí,*
- b) jí z vykázání vyplývají práva a povinnosti,*
- c) vykázání bude trvat 10 dní, a že bylo učiněno bez ohledu na vůli ohrožené osoby a je nutné jej pod hrozbou sankce respektovat.*⁵¹

Násilník na výzvu policie vydává všechny klíče od vykázaného místa a policistou je informován o následcích při neuposlechnutí této výzvy, vydání je také zaznamenáno v potvrzení o vykázání nebo jsou zde uvedeny důvody nevydání klíčů.

Jestliže násilná osoba s vykázáním nesouhlasí, tak se její námitky zapíše do potvrzení o vykázání a osoba se poučí, že může námitky podat písemně do tří dnů. Policista o námitkách neprodleně informuje:

- a) v době trvání služby vedoucího územního odboru vnější služby cestou příslušné dozorčí služby nebo příslušného přímého nadřízeného nebo cestou příslušného operačního střediska,*

---

⁴⁹ **Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP**, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázání. Praha, 2010, s. 4.

⁵⁰ **Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP**, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázání. Praha, 2010, s. 4.

⁵¹ **Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP**, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázání. Praha, 2010, s. 5.

b) v době mimo službu vedoucího územního odboru vnější služby nebo zastupující služební funkcionář v dosažitelnosti cestou příslušného operačního střediska, který bude námitky posuzovat. Vedoucí územního odboru vnější služby nebo zastupující služební funkcionář v dosažitelnosti přijme taková opatření, aby mohly být námitky posouzeny co nejrychleji a bez zbytečného odkladu, nejlépe do 3 pracovních dnů.⁵²

Pokud není vykazovaná osoba v místě společného obydlí, tak policista učiní potřebné kroky k tomu, aby vykázanou osobu o tomto informoval a poučil o jejích právech a povinnostech. Jestli se o vykazání osoba dozví od někoho jiného než od policisty, tak si informaci může ověřit na lince 158. Policista provádějící vykazání tedy ihned informuje dozorčí službu, a co nejdříve vloží informace o vykazání do systému ETŘ pod samostatné číslo jednací.

Než násilník, který je vykázan ze společného obydlí tento prostor opustí, tak si může sebou vzít osobní věci, cennosti a doklady (například mobilní telefon, oblečení, hygienické potřeby, léky atd.). Policista při odmítnutí vykazání využije svých oprávnění k dosažení tohoto a v případě, že násilníka z obydlí nevykazuje, tak ji poučí o možných následcích, pokud bude ve svém jednání pokračovat a ohrožené osobě nabídne možnost dalších pomáhajících institucí.

2.8.4 Postup při vykazání ve zvláštních případech

Vykázaná osoba, může mít v místě společného obydlí prostory ke svému podnikání, a jestli jdou tyto prostory oddělit od bydlení, tak je policista z vykazání vymezí, ale jestli nejdou prostory oddělit, tak je policista do vykazání zahrne. Podle právního předpisu postupuje i policista v případě, že vykazání neumožňuje násilníkovi jeho zaměstnání nebo ohrožuje provoz objektu. Někdy dojde k incidentu se znaky domácího násilí v jiných prostorech než je společné obydlí, tak policista za splnění podmínek pro vykazání násilníka vykáže, ale ze společného obydlí. *Je-li násilnou osobou nezletilý (osoba mladší 18 let) a jsou-li dány podmínky pro vykazání, policista ji vykáže a předá orgánu sociálně-právní ochrany dětí.⁵³* V případech, že vykazovaná osoba je jediná, kdo se stará o ohroženou, nemohoucí či nemocnou osobu a tato není schopna se o sebe postarat sama, tak policista musí informovat

---

⁵² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166, o provádění vykazání. Praha, 2009, s. 1-2

⁵³ Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykazání. Praha, 2010, s. 6.

příslušný odbor sociální péče nebo osobě zajistit převoz do zdravotnického zařízení a následně o tom informovat sociální péči.

2.8.5 Postup po vykázání

Policista umožní vykázané osobě vzít si věci pro osobní potřebu, když není přítomna, tak se umožní jedenkrát v době vykázání vstup do obydlí za účelem převzetí věcí a to za přítomnosti policie, dále jsou osobě předány informace o možnostech jiného ubytování. Policista zjistí kontakty jeho nového pobytu po dobu vykázání, z důvodů zasílání korespondence a také jeho telefonické spojení a ohroženou osobu informuje o pomáhajících institucích (viz příloha č. 4). Co nejdříve vkládá data o vykázání do informačního systému ETŘ. Do 24 hodin zajistí policista doručení kopie úředního záznamu o vykázání příslušnému soudu, příslušnému intervenčnímu centru, a jestli jsou v obydlí přítomny děti, tak i příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. O veškerých změnách ohledně vykázání musí být zúčastněné osoby, úřady, soud i policie informovány. Klíče od obydlí, které policista zajistil od agresora, zapečetí do obálky a tu označí daným číslem jednacím o vykázání a nadřízený funkcionář, pak určí místo uložení. Pokud ohrožená osoba nepodá u soudu návrh na předběžné opatření a doba vykázání není prodloužena, což policista ověří, tak po uplynutí deseti dnů, předá policista klíče zpět násilníkovi, který mu převzetí potvrdí podpisem v potvrzení o vykázání. *Předem telefonicky ověří, zda ohrožená osoba podala u příslušného soudu návrh na vydání předběžného opatření, pokud soud návrhu vyhověl, klíče doručí tomuto soudu a pokud soud ještě pravomocně nerozhodl, klíče ponechá na místě určeném nadřízeným.*⁵⁴

2.8.6 Kontrola vykázání

Policie je povinna ve lhůtě tří dnů od vykázání, zajistit kontrolu dodržování povinností vykázané osoby, zda dodržuje vymezený zakázaný prostor a nekontaktuje ohroženou osobu. Ohrožená osoba je o této kontrole předem informována a policista se ptá na dodržování jak jí, tak i jiných osob v okolí bydliště nebo využije informací intervenčního centra. Policista bez dodržení právních předpisů zavřené společné obydlí neotevívá a ohroženou osobu požádá o součinnost v souvislosti se vstupem do domácnosti, což může osoba odmítnout, a pak k tomuto není nucena.

---

⁵⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166, o provádění vykázání. Praha, 2009, s. 2

Zjistí-li policista, že se vykázaná osoba nachází v prostoru, odkud byla vykázána, vyzve ji, aby tento prostor opustila. Pokud tak vykázaná osoba neučiní, je policista oprávněn použít po předchozí marné výzvě donucovací prostředky za účelem prosazení vykázaní.⁵⁵

Následně dá policista proti vykázanému podnět k zahájení přestupkového řízení či trestního řízení dle závažnosti. Policista, který kontrolu provedl, o tom sepíše záznam (viz příloha č. 5), který je v ETR systému.

2.8.7 Náležitosti úředního záznamu

Policista, který je přítomen na místě incidentu, který vykazuje známky domácího násilí a je jedno zda došlo k vykázaní či nikoli, o tomto po získání potřebných informací sepíše co nejdříve úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí (viz příloha č. 1), jehož obsahem mimo předepsaných údajů jsou i údaje o tom, zda byla zajištěna přítomnost nezúčastněné osoby na místě či důvody proč nebyla, informace od přítomných svědků incidentu, přítomnost nezletilé osoby, zda byly splněny podmínky vykázaní a jaké jsou důvody, popř. další významné skutečnosti k případu.

Policista, který sepíše záznam o provedení kontroly, vyplní určené údaje a zjištěné informace o tom, zda se povinný nezdržoval ve společné domácnosti a nenavazoval kontakt s ohroženou osobou. V opačném případě zapíše, jakým způsobem vykázaná osoba povinnosti porušila a další důležité informace získané v průběhu kontroly, popřípadě užití služebního zákroku.

2.8.8 Pomocný materiál k výjezdům domácího násilí

Policisté sloužící v přímém výkonu služby, by měli mít k dispozici pomocný materiál, který zajišťuje správný metodický postup, při řešení případů se znaky domácího násilí. Těmito pomocnými materiály jsou např.: modrá metodická instrukční karta (sloužící k výjezdu domácího násilí), žlutá metodická instrukční karta (sloužící k postupu při vykázaní), karta SARA DN. V poslední době skoro všechny obvodní oddělení Policie České republiky mají k dispozici tzv.

---

⁵⁵ Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázaní. Praha, 2010, s. 7.

Výjezdové desky na domácí násilí, které by měli obsahovat:

1. *ÚZ o incidentu se znaky domácího násilí – min. 3x (pracovní formulář do terénu),*
2. *formulář Otázky SARA DN – min. 3x,*
3. *potvrzení o vykázaní včetně poučení vykázané a ohrožené osoby – min. 3x (optimálně průpisový formulář, je-li k dispozici),*
4. *leták s kontakty pro osoby ohrožené domácím násilím nebo seznam institucí poskytující pomoc obětem domácího násilí – min. 3x,*
5. *seznam ubytovacích zařízení pro vykázanou osobu – min. 3x.⁵⁶*

2.8.9 Spolupráce policie s jinými subjekty

Policie České republiky při plnění úkolů v případech domácího násilí musí spolupracovat i s ostatními podílejícími subjekty. Získává od nich potřebné informace nebo je předává či od nich přijímá oznámení. Těmito subjekty jsou:

- městská policie
- intervenční centra
- zdravotnická zařízení
- sociální odbory (odbor sociálně-právní ochrany dětí...)
- orgány místní samosprávy
- přestupkové oddělení
- poradny pro oběti, manželské poradny, azylové domy
- další právnické a fyzické osoby

Spolupráce je nutná pro komplexní vyřešení případu a pomoci ohrožené osobě i do budoucnosti.

---

⁵⁶ **Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP**, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázaní. Praha, 2010, s. 7.

3. Praktická část

Hlavním tématem bakalářské práce je řešení případů se znaky domácího násilí policisty Policie České republiky. V předchozí části práce jsou uvedeny teoretické poznatky problematiky a v této praktické části bakalářské práce jsou zaznamenány cíle společně s předpoklady průzkumu a je zde představená použitá metoda získávání dat. Část praktické práce formuluje zkoumaný vzorek a popisuje region průzkumu po sociodemografické stránce. Největší část je věnována samotnému průběhu průzkumu a jeho výsledkům s interpretací.

3.1 Cíl praktické části

Hlavním cílem praktické části této bakalářské práce je zjistit, za pomoci dotazníku, jak jsou policisté Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Libereckého kraje, Územního odboru vnější služby Liberec, zařazení na obvodních odděleních v městě Liberci (dále jen respondenti), připraveni na řešení problematiky domácího násilí, za využití současně platných právních norem, včetně institutu vykázání.

Zjistit míru odborného proškolení k případům se znaky domácího násilí a osobní zkušenosti s řešením a dokumentování těchto incidentů.

Cílem průzkumu je i zjištění, za pomoci analýzy dokumentů, množství oznámených případů domácího násilí od roku 2007 do roku 2010 v městě Liberci a míra využitelnosti institutu vykázání násilné osoby z obydlí ze strany policistů Policie České republiky a dále zjištění, kdo je nejčastější obětí domácího násilí.

3.2 Formulace předpokladů

Před samotným průzkumem k uvedeným cílům bakalářské práce byly určeny následující předpoklady:

1. Lze předpokládat, že 60% respondentů neabsolvovalo žádný kurz zaměřený na domácí násilí.
2. Je pravděpodobné, že v 70% bude proškolení uznáno jako nedostačující.

3. Lze se domnívat, že 95% respondentů je seznámeno se Závazným pokynem policejního prezidenta o provádění vykazání.
4. Pravděpodobné je, že 30% respondentů nemá vlastní zkušenost s řešením incidentů se znaky domácího násilí.
5. Lze předpokládat, že 80% respondentů nikdy neuplatnilo institut vykazání.
6. Respondenti se v 60% vyjádří, že nejsou schopni bez rady či pomoci sami řešit a správně zadokumentovat případ domácího násilí.
7. Dále lze předpokládat, že v 90% oznámených případech domácího násilí je obětí žena.
8. Lze se domnívat, že u 35% oznámených případů domácího násilí byl využit institut domácího násilí.

3.3 Metody a techniky průzkumu

Pro zjištění stanovených cílů praktické části bakalářské práce a ověření platnosti uvedených předpokladů, byla ke sběru informací využita metoda dotazování, a to ve formě nejznámější techniky, tedy dotazníku. Dotazník byl vybrán z důvodů většího množství oslovených respondentů a byl zkoncipován tak, aby odpovídal účelu průzkumu a otázky byly sestaveny za účelem získání kvantitativních dat, které jsou základem pro zpracování kvalitativní analýzy průzkumu.

Dotazník se skládá z dvaceti srozumitelně formulovaných polootevřených a zavřených otázek, které respondentovi umožňují výběr jedné, podle jeho názoru, nejpřesnější odpovědi a u několika otázek má možnost výběru z více daných odpovědí, či odpověď doplnit vlastním stanoviskem.

Dotazník je konstruován do třech základních částí, kterými jsou:

- Úvod = zde je respondent seznámen s účelem průzkumu a se způsobem zpracování získaných dat, je mu zajištěna anonymita a je poučen s postupem vyplňování dotazníku.

- Sociodemografická část = jedná se o první část otázek, které zajišťují získání základních fyzických a demografických údajů od respondentů, týkajících se jejich pohlaví, věku, vzdělání, délky praxe apod.
- Základní část = obsahuje otázky, které jsou stěžejní pro ověření platnosti daných předpokladů praktické části a vedoucí ke zjištění stanovených cílů.

Tato část se dá rozdělit na typy otázek směřujících ke zjištění vzdělanosti v problematice domácího násilí a způsobu proškolení, dále na zjištění praktických zkušeností respondentů a nakonec se otázky věnují subjektivním názorům respondentů.

Další metodou, která byla v praktické části využita, je analýza dokumentů, která byla zvolena za účelem naplnění dalšího cíle průzkumu. Tedy zjistit množství oznámených případů domácího násilí, uplatnění institutu vykazání a zjistit, kdo je nejčastější obětí násilí. Zdrojem dat byla analýza úředních (policejních) statistik od roku 2007 do konce roku 2010, jedná se tedy o sekundární zpracování analýzy dat.

3.4 Popis zkoumaného vzorku

Průzkumu se zúčastnili policisté Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Libereckého kraje, Územního odboru vnější služby Liberec.

Zkoumaným vzorkem je celkem 80 oslovených příslušníků policie, kteří jsou služebně zařazeni na obvodních odděleních Policie České republiky v městě Liberci. Jedná se o obvodní oddělení Policie České republiky Liberec – město, Liberec – Vápenka, Liberec – Vesec, Liberec – Vratislavice a Liberec – Ruprechtice.

Respondenti byli vybráni z hlediska jejich pracovního zaměření v přímém výkonu služby a vzhledem k tomu, že jsou to právě oni, kdo se s problematikou domácího násilí setkává a řeší jeho důsledky. Respondenti z uvedených obvodních oddělení se v průzkumu vyjadřují ke svým osobním zkušenostem a připravenosti při řešení těchto incidentů a k aplikaci institutu vykazání. Informace o jejich služebním zařazení, délce praxe, věku a pohlaví jsou uvedeny v kapitole s názvem „Výsledky a interpretace průzkumu“ v části vyhodnocení dotazníku – struktura zkoumaného vzorku.

Dalším zkoumaným vzorkem jsou úřední statistiky případů domácího násilí od roku 2007 do konce roku 2010. Konkrétně se jedná o policejní statistiku a o statistiku Intervenčního centra Liberec.

3.5 Průběh průzkumu

Průzkumné šetření za pomoci dotazníků bylo prováděno v období od 3. 1. 2011 do 25. 1. 2011. Každé obvodní oddělení Policie České republiky, Krajského ředitelství Libereckého kraje, Územního odboru vnější služby Liberec v městě Liberci, obdrželo vyhotovené dotazníky, a to v dostatečném množství pro každého příslušníka služebně zařazeného do přímého výkonu služby.

Respondenti byli osobně seznámeni s důvody předložení dotazníku a se zpracováním údajů pouze pro bakalářskou práci a byli náležitě poučeni o způsobu jeho vyplnění. Všichni oslovení respondenti souhlasili s jeho vyplněním. Návratnost dotazníků byla tedy stoprocentní, a to vzhledem k nenáročnosti, časové nevytíženosti a ke kolegiální loajalitě. Výsledky bádání jsou tedy zpracovány z celkového počtu osmdesáti distribuovaných dotazníků.

Další průzkum metodou analýzy dokumentů byl prováděn v časovém rozmezí pracovního týdne od 17. 1. 2011 do 21. 1. 2011 na Policii České republiky, Krajského ředitelství Libereckého kraje, Územního odboru vnější služby Liberec, kde za pomoci techniky sekundárního zpracování analýzy dat byly vyhodnoceny policejní statistiky případů domácího násilí od roku 2007 do konce roku 2010. K tomuto šetření byla pro porovnání vyhodnocena i statistika z Intervenčního centra Liberec ze stejného časového období.

3.6 Výsledky a interpretace průzkumu

V této části práce jsou za pomoci grafů zpracovány a vyhodnoceny otázky z dotazníku (příloha č. 8), které jsou následně porovnány se stanovenými předpoklady průzkumu. Dále je zde do tabulek zpracována policejní statistika oznámených případů domácího násilí v městě Liberci od roku 2007 do roku 2010, kde jsou zaznamenány oběti případů a pro porovnání věci je uvedena i tabulka statistik z Intervenčního centra v Liberci.

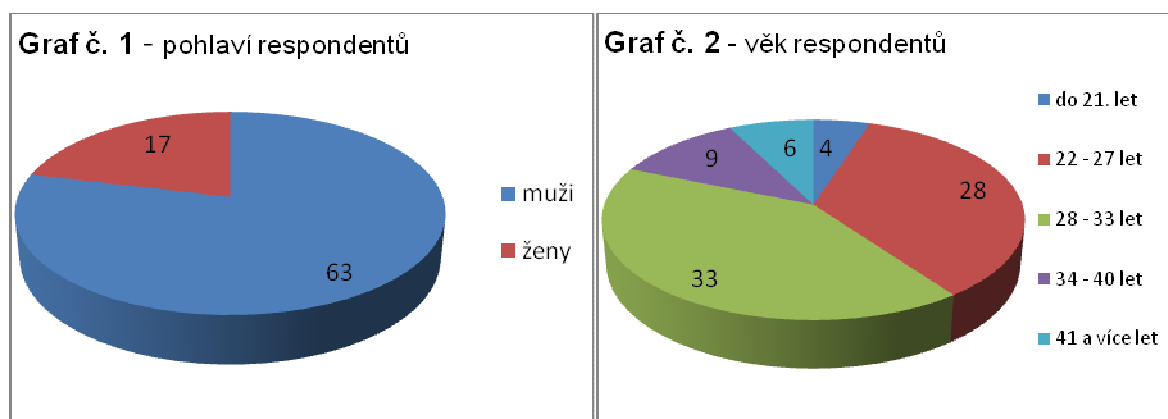
3.6.1 Vyhodnocení dotazníku

Na základě vypracovaných dotazníku od 80 respondentů jsou zde popsány výsledky, které jsou rozděleny do čtyř kapitol. První kapitola vyhodnocuje sociodemografické údaje zkoumaného vzorku, druhá vzdělání a proškolení respondentů k problematice, třetí jejich praktické zkušenosti a poslední kapitola analyzuje subjektivní názory respondentů.

❖ Struktura zkoumaného vzorku

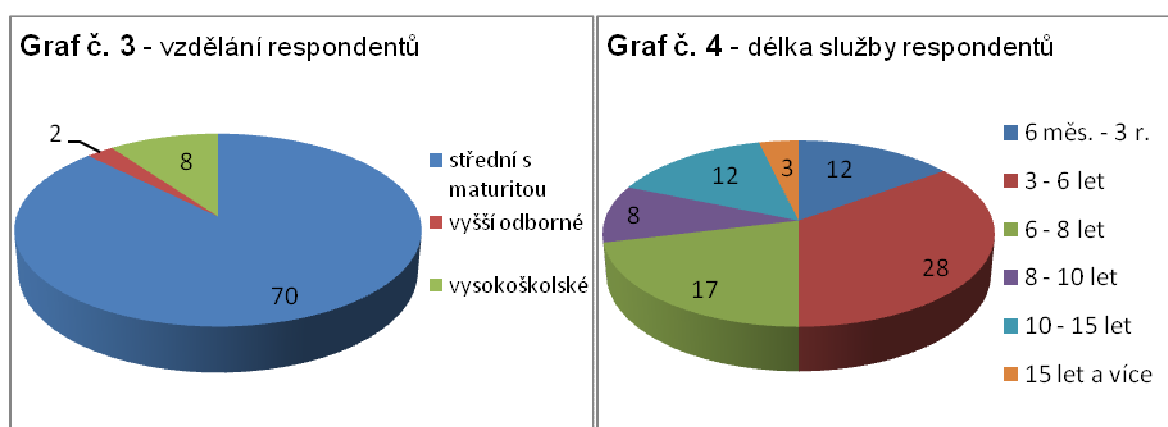
Analýza sociodemografické stránky zkoumaného vzorku byla provedena vyhodnocením otázek dotazníku pod čísly 1 až 5, které zjišťovaly pohlaví, věk, dosažené vzdělání, délku praxe a služební zařazení respondentů.

Struktura zkoumaného vzorku byla podle pohlaví z celkového počtu 80 respondentů složena ze 17 žen a 63 mužů, jak je znázorněno v **Grafu č. 1**.

Struktura zkoumaného vzorku byla podle věku z celkového počtu 80 respondentů složena ze 4 respondentů ve věku do 21 let, z 28 respondentů ve věku od 22 – 27 let, z největšího počtu 33 respondentů ve věku od 28 – 33 let, z 9 respondentů ve věku 34 – 40 let a z 6 respondentů ve věku 41 a více let, jak je znázorněno v **Grafu č. 2**.

Struktura zkoumaného vzorku byla podle dosaženého vzdělání z celkového počtu 80 respondentů složena z největší většiny, tedy 70 respondentů dosahujících střední odborné vzdělání s maturitou, z 2 respondentů s vyšším odborným vzděláním a z 8 respondentů s vysokoškolským vzděláním, jak je znázorněno v **Grafu č. 3**.

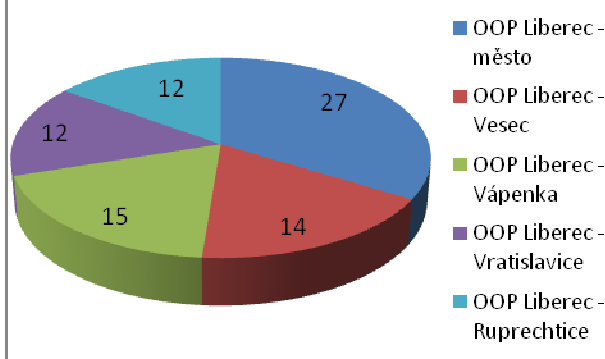

Struktura zkoumaného vzorku byla podle počtu odsloužených let z celkového počtu 80 respondentů složena z 12 respondentů s délkou praxe 6 měsíců – 3 roky, z 28 respondentů s délkou praxe v období 3 – 6 let, ze 17 respondentů s odslouženou praxí v období 6 - 8 let, z 8 respondentů s délkou praxe 8 – 10 let, z 12 respondentů s praxí 10 – 15 let a z 3 respondentů, kteří odsloužili 15 let a více, jak je znázorněno v **Grafu č. 4**.

Struktura zkoumaného vzorku byla podle služebního obvodu z celkového počtu 80 respondentů složena z 27 respondentů sloužících na OOP Liberec – město, ze 14 respondentů sloužících na OOP Liberec – Vesec, z 15 respondentů sloužících na OOP Liberec – Vápenka, z 12 respondentů sloužících na OOP Liberec – Vratislavice a z 12 respondentů zařazených na OOP Liberec – Ruprechtice, jak je znázorněno v **Grafu č. 5**.

Graf č. 5 - služební obvod respondentů

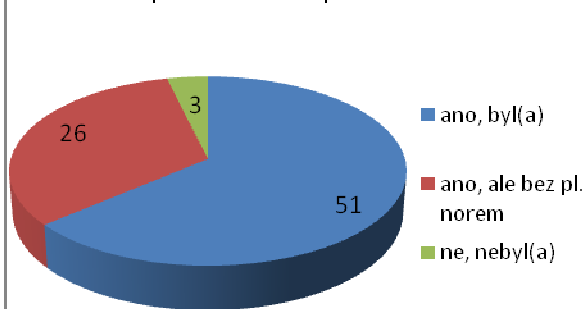

❖ Vzdělání a proškolení respondentů

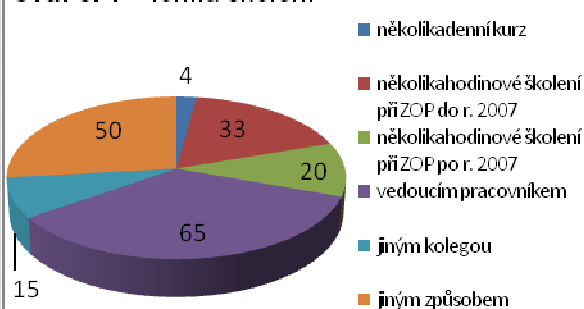
Druhá část vyhodnocení dotazníku se zaměřila na analýzu vzdělání a proškolení respondentů v problematice domácího násilí. Analýza byla získána vyhodnocením otázek dotazníku pod čísly 6 až 9. Těmito bylo zjišťováno, zda jsou respondenti proškoleni k řešení případů domácího násilí a institutu vykázání podle platných právních norem, jakou formou školení probíhalo, jaká byla jeho kvalita a zda jsou respondenti seznámeni se závazným pokynem policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykázání.

Analýza proškolení z celkového počtu 80 respondentů uvádí 51 respondentů, kteří byli k problematice domácího násilí a institutu vykázání proškoleni, 26 respondentů, kteří byly proškoleni, ale bez současných platných norem, 3 respondenty, kteří nebyly k problematice proškoleni, jak je uvedeno v **Grafu č. 6**.

Graf č. 6 - proškolení respondentů

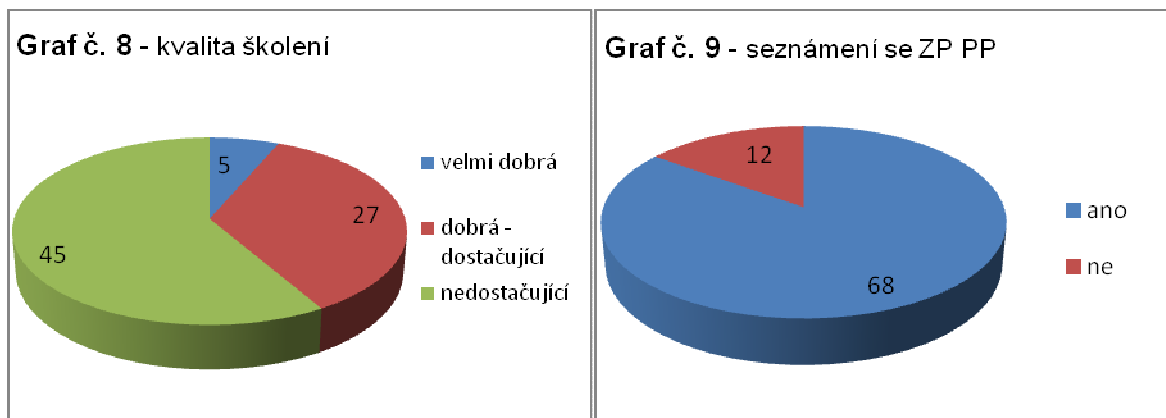
Graf č. 7 - forma školení

Rozbor formy školení vypovídá o tom, že z celkového počtu 77 respondentů (3 respondenti neodpovídali – nebyli proškoleni), byli 4 respondenti, proškoleni formou

několikadenního kurzu, 33 respondentů bylo proškolení formou několikahodinové výuky při Základní odborné přípravě ještě před rokem 2007 a 20 respondentů bylo proškolení stejným způsobem, ale již po roce 2007, dále 65 respondentů bylo proškolení svým vedoucím pracovníkem, 15 respondentů bylo proškolení od zkušenějšího kolegy a 50 respondentů uvedlo proškolení jiným způsobem, kdy byla uvedena především možnost získání vědomostí z policejního informačního systému eSIAŘ. Analýza formy proškolení uvádí více možných odpovědí respondentů, jak je uvedeno v **Grafu č. 7**.

Hodnocena byla i kvalita školení, kdy z celkového počtu 77 respondentů (3 neodpovídali), 5 dotazovaných uvedlo, že kvalita školení byla velmi dobrá, 27 respondentů uvedlo, že školení bylo dostačující a zbývajících 45 respondentů uvedlo, že kvalita školení byla nedostačující, jak je uvedeno v **Grafu č. 8**.

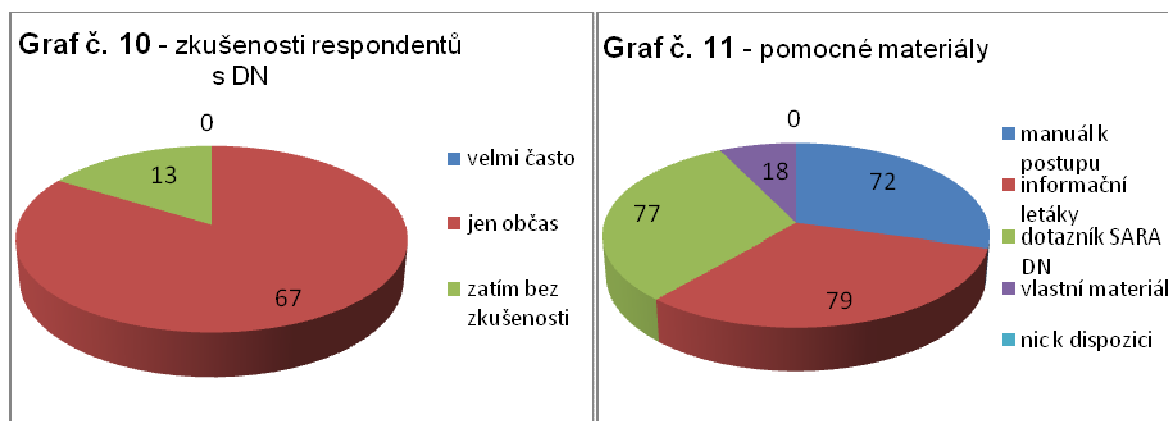
Poslední otázka dotazníku na téma proškolení a vzdělání respondentů k problematice, hodnotila, jak je 80 respondentů seznámeno se současným závazným pokynem policejního prezidenta č. 166 z roku 2009, o provádění vykázaní, kdy z rozboru vyplývá, že 68 respondentů je s tímto pokynem seznámeno a 12 respondentů, není seznámeno s nejnovějším pokynem k vykázaní, jak je znázorněno v **Grafu č. 9**.

❖ Praktické zkušenosti respondentů

Třetí část vyhodnocení dotazníku se zaměřila na analýzu praktických zkušeností respondentů s případy vykazující znaky domácího násilí. Rozbor byl získán vyhodnocením otázek dotazníku pod čísly 10 až 16, kterými bylo zjišťováno, jak často respondenti řeší domácí násilí během praxe, zda mají nějaký pomocný materiál při rozhodování, jestli se setkali se zvláštní formou těchto případů nebo zda při řešení využili oprávnění

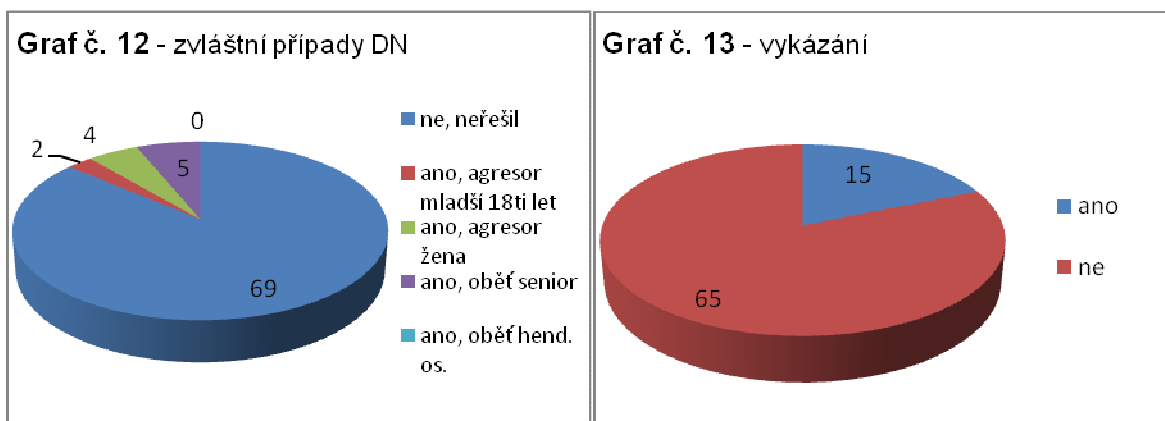
institutu vykázání. Dále otázky zjišťují, jestli se respondenti potřebují při řešení těchto věcí poradit, popřípadě s kým a zda někdy potřebovali pomoc odborného specialisty.

Rozbor osobních zkušeností respondentů s případy domácího násilí z celkového počtu 80 respondentů v přímém výkonu služby uvádí, že 0 respondentů tyto případy řeší velmi často, 67 respondentů je řeší ojediněle a 13 respondentů se s tímto zatím nesetkalo, jak je uvedeno v **Grafu č. 10**.

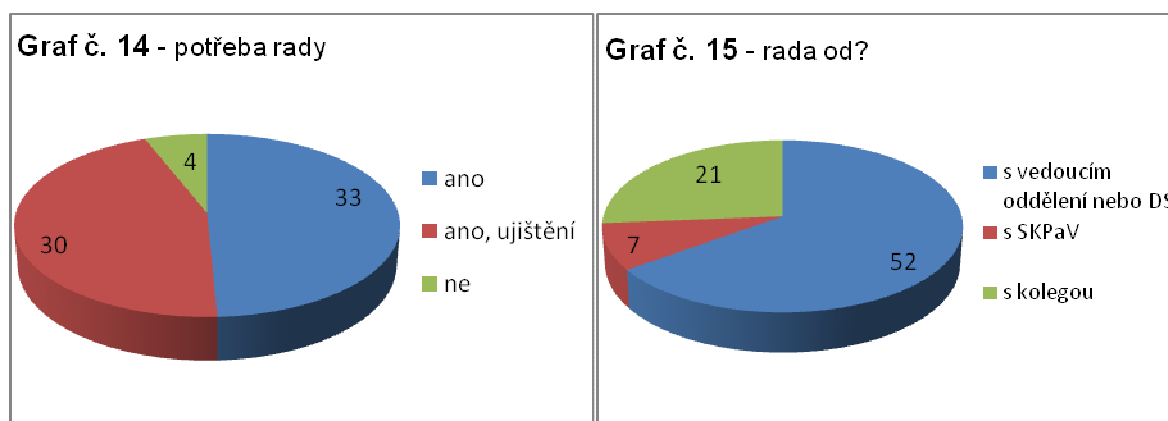
Z celkového počtu 80 respondentů bylo zjišťováno, zda mají k dispozici nějaký pomocný materiál při řešení problematiky domácího násilí, odpovědí na tento dotaz mohlo být více, kdy jejich rozbořem bylo zjištěno, že 72 respondentů má k dispozici manuál k postupu policistů, 79 respondentů má možnost využít informační letáky, 77 respondentů má k dispozici dotazník SARA DN, 18 respondentů má vlastní pomocný materiál a 0 respondentů nemá nic k dispozici, jak je zaznamenáno v **Grafu č. 11**.

Od 80 respondentů bylo zjišťováno, zda řešily zvláštní případy domácího násilí, kdy 69 respondentů uvedlo, že nikdy takový případ neřešily, 2 respondenti uvedli, že řešili případ se znaky domácího násilí, kdy agresorem byla osoba mladší 18ti let, 4 respondenti uvedli, že řešili případ, kdy agresorem byla žena, 5 respondentů uvedlo, že se setkala s případem, kdy obětí byla starší osoba a žádný respondent se nesetkal s tím, že by obětí byla hendikepovaná osoba, jak je znázorněno v **Grafu č. 12**.

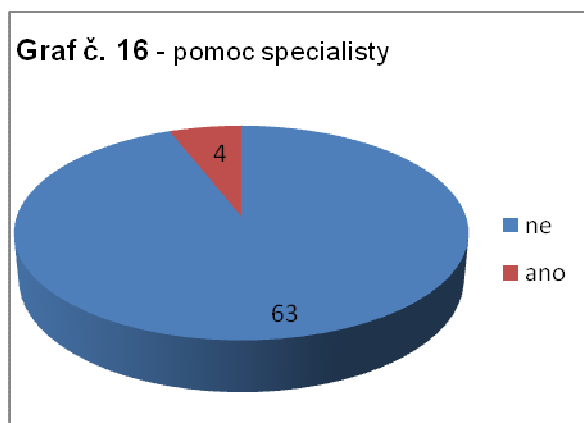
Analýza využití institutu vykazání z celkového počtu 80 respondentů zjistila, že 15 respondentů toto oprávnění využila při řešení problematiky domácího násilí a zbývajících 65 respondentů, toto oprávnění zatím během praxe nevyužila, jak je uvedeno v **Grafu č. 13**.

Od 67 respondentů (13 – neodpovídalo, neřešili případ DN) bylo zjišťováno, zda při řešení problematiky domácího násilí potřebovali poradit a pomoci od zkušenějšího kolegy, kdy 33 respondentů uvedlo kladnou odpověď, 30 respondentů potřebovalo poradit jen pro ujištění správnosti svého postupu a 4 respondenti nepotřebovali poradit, jak je uvedeno v **Grafu č. 14**.

Z celkového počtu 80 respondentů bylo zjištěno, že 52 z nich se při nejasnostech řešení případů se znaky domácího násilí radí nebo by se radilo s vedoucím nebo dozorčí službou, 7 respondentů se radí (by se radilo) se Službou kriminální policie a vyšetřování a 21 respondentů se radí (by se radilo) se svým kolegou, jak je vidět na **Grafu č. 15**.

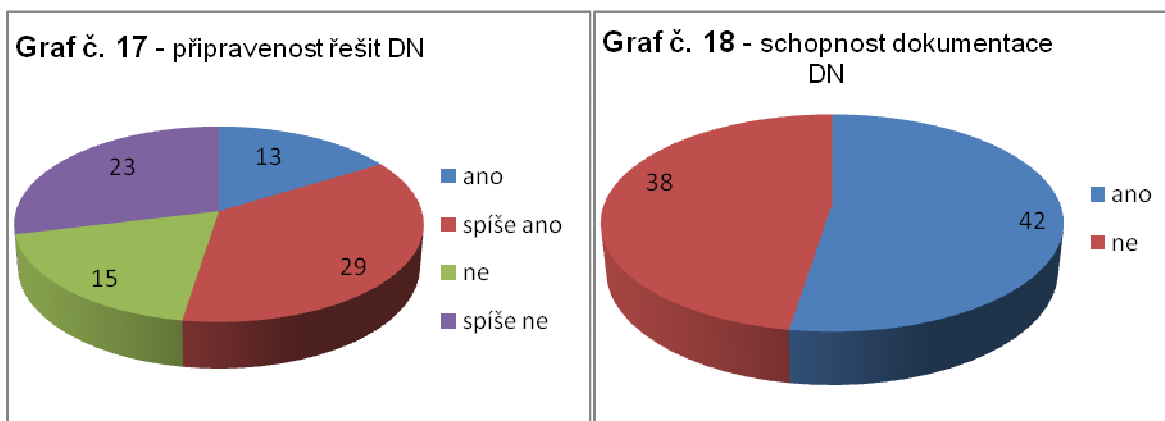
Od 67 respondentů (13 neodpovídalo, neřešili případ DN) bylo rozborem zjištěno, že při řešení případů, které vykazovaly znaky domácího násilí, z nich 63 nepotřebovalo pomoc odborného specialisty a 4 respondenti takovou pomoc vyžádali, jak je znázorněno v *Grafu č. 16*.

❖ Subjektivní názory respondentů

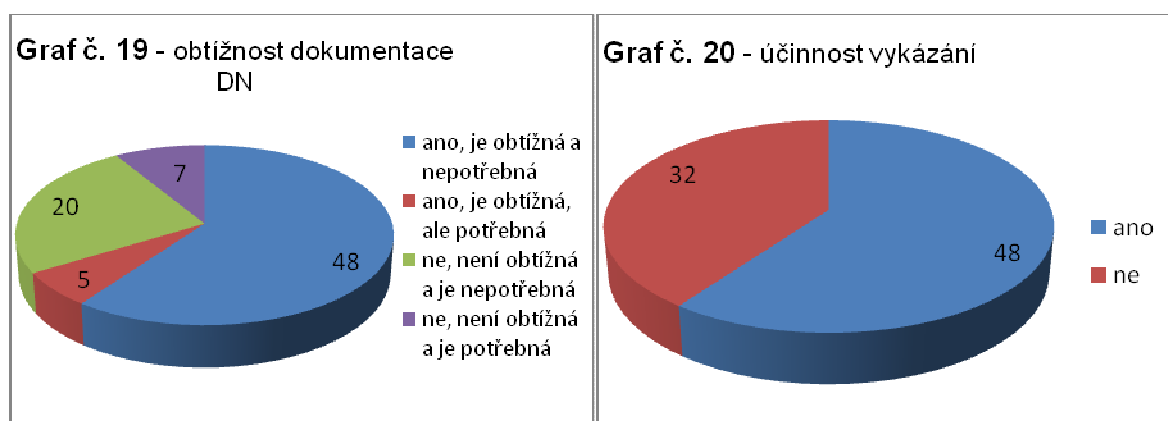
Poslední část vyhodnocení dotazníku se zaměřila na rozbor subjektivních názorů respondentů s problematikou domácího násilí a jeho řešení. Analýza byla získána vyhodnocením otázek dotazníku pod čísly 17 až 20, které zjišťovaly domněnky respondentů na to, zda jsou připraveni dobře řešit případ domácího násilí, řádně ho zadokumentovat a zda je dokumentace toho příliš obtížná a nepotřebná a zda je institut vykazání dostatečnou pomocí obětem násilí v domácnosti.

Celkem 80 respondentů odpovídalo na dotaz, zda se domnívají, že jsou připraveni dobře vyřešit případ domácího násilí. Analýzou odpovědí bylo zjištěno, že 13 respondentů se domnívá, že jsou toho schopni, 29 respondentů se domnívá, že spíše ano, 15 respondentů se domnívá, že toho nejsou schopni a 23 odpovědělo, že spíše ne, jak je zobrazeno v *Grafu č. 17*.

Od 80 respondentů bylo zjišťováno, zda si myslí, že zvládnou řádně zadokumentovat případ domácího násilí, kdy rozbořením jejich odpovědí bylo zjištěno, že víc jak polovina dotázaných, tedy 42 respondentů se domnívá, že jsou toho schopni a zbytek, tedy 38 respondentů se domnívá opak, jak je znázorněno v **Grafu č. 18**.

Jak je dokumentace případů domácího násilí obtížná a potřebná bylo vyhodnocováno analýzou odpovědí od 80 respondentů, kdy bylo zjištěno, že 48 respondentů se domnívá, že je současná dokumentace obtížná a nepotřebná, 5 respondentů se domnívá, že je obtížná, ale potřebná, 20 respondentů se domnívá, že není obtížná a je nepotřebná a 7 respondentů se domnívá, že není obtížná a je potřebná, jak je uvedeno v **Grafu č. 19**.

Poslední otázka dotazníku sledovala, zda si 80 respondentů myslí, že institut vykázání je dostatečnou pomocí pro oběti domácího násilí. Analýzou jejich odpovědí bylo zjištěno, že 48 respondentů se domnívá, že vykázání je dostatečnou pomocí a 32 respondentů si myslí opak, což je znázorněno v **Grafu č. 20**.

3.6.2 Statistika případů DN

Další část průzkumu se zaměřila na metodu analýzy dokumentů, kdy technikou sekundárního zpracování analýzy dat byly vyhodnoceny policejní statistiky domácího násilí. Zaznamenány jsou případy, které byly oznámeny na obvodních odděleních Policie ČR v městě Liberci od roku 2007 do konce roku 2010. U těchto případů bylo zjišťováno, kdy bylo využito oprávnění vykázaní agresora z obydlí, a kdo byl obětí incidentu. Pro porovnání jsou uvedeny i statistiky oznámených případů u Intervenčního centra Liberec.

Analýzou dokumentů bylo nejprve zjišťováno, kolik případů domácího násilí bylo oznámeno a řešeno na obvodních odděleních Policie České republiky v městě Liberci od roku 2007 do konce roku 2010. Z policejních statistik byly získány následující informace: na OOP Liberec – město bylo oznámeno celkem 15 případů v roce 2007, 5 případů v roce 2008, 7 případů v roce 2009 a v roce 2010 celkem 5 případů. Na OOP Liberec – Vápenka byl řešen a oznámen pouze jeden případ domácího násilí v roce 2007 a v roce 2010, dále 4 případy v roce 2008 i v roce 2009. Na OOP Liberec – Vesec bylo oznámeno 7 incidentů v roce 2007, 10 případů v roce 2008, jen 1 incident v roce 2009 a nejvíce 21 případů v roce 2010. Na OOP Liberec – Vratislavice bylo oznámeno 5 incidentů v roce 2007, 7 incidentů v roce 2008 a 4 incidenty v roce 2009 i v roce 2010. Na OOP Liberec – Ruprechtice bylo oznámeno celkem 11 případů v roce 2007, 5 případů v roce 2008, jen 2 případy v roce 2009 a žádný incident v roce 2010. Získané informace jsou znázorněny v *Tabulce č. 1*.

Tabulka č. 1 – počet oznámených případů

	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
OOP Liberec - město	15	5	7	5
OOP Liberec - Vápenka	1	4	4	1
OOP Liberec - Vesec	7	10	1	21
OOP Liberec - Vratislavice	5	7	4	4
OOP Liberec - Ruprechtice	11	5	2	0
Celkem oznámení	39	31	18	31

Dále bylo analýzou dokumentů sledováno, kolikrát byl využit institut vykázání při řešení oznámených a již uvedených případů domácího násilí. Z policejních statistik bylo zjištěno, že na OOP Liberec – město v roce 2007 nebyl uplatněn institut vykázání, v roce 2008 pouze u jednoho případu, v roce 2009 byl uplatněn u 3 případů a v roce 2010 u 2 případů. Na OOP Liberec – Vápenka v roce 2007, 2008 i 2009 nebyl uplatněn institut vykázání a v roce 2010 byl využit pouze jednou. Na OOP Liberec – Vesec bylo vykázání užito v jednom případě v roce 2007 a 2008, nikdy v roce 2009 a v 6 případech bylo využito v roce 2010. Na OOP Liberec – Vratislavice byl institut vykázání využit pouze u jednoho případu domácího násilí a to v roce 2010 a na OOP Liberec – Ruprechtice bylo vykázání také užito pouze v jednom případě a to v roce 2007. Informace jsou znázorněny pod **Tabulkou č. 2**.

Tabulka č. 2 – počet vykázání

	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
OOP Liberec - město	0	1	3	2
OOP Liberec - Vápenka	0	0	0	1
OOP Liberec - Vesec	1	1	0	6
OOP Liberec - Vratislavice	0	0	0	1
OOP Liberec - Ruprechtice	1	0	0	0
Celkem vykázání	2	2	3	10

Metoda analýzy dokumentů měla za další cíl zjistit, kdo je nejčastější obětí oznámených případů domácího násilí. Získanými informacemi z policejních statistik vyplývá, že nejčastější obětí je žena. Z oznámených incidentů se znaky domácího násilí byla v 31 případech obětí žena v roce 2007, v roce 2008 celkem ve 27 případech, v 17 případech v roce 2009 a ve 26 případech v roce 2010. Muž jako oběť domácího násilí byl uveden v jednom případě v roce 2007 a 2008, v roce 2009 nebyl uveden u žádného případu a v roce 2010 u 2 oznámených případů. Častou obětí dané problematiky je i dítě, kdy toto bylo oznámeno u 4 případů v roce 2007, u 2 incidentů v roce 2008, v roce 2009 nebyla oběť dítěte oznámena a ve 3 případech byla oznámena v roce 2010. Případ domácího násilí, kdy obětí byl rodič, je vedeno u 2 oznámených případů v roce 2007 a v jednom případě v roce 2008 a 2009. Jen u jednoho oznámeného případu domácího násilí byla uvedena oběť seniora a to v roce 2007. Informace jsou znázorněny v **Tabulce č. 3**.

Tabulka č. 3 – oběti DN

	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
oběť = žena	31	27	17	26
oběť = muž	1	1	0	2
oběť = dítě	4	2	0	3
oběť = rodič	2	1	1	0
oběť = senior	1	0	0	0
Celkem obětí	39	31	18	31

Zpracováním statistik z Intervenčního centra v Liberci bylo zjištěno, že v roce 2007 zde bylo řešeno celkem 132 případů domácího násilí, kdy u 114 z nich byla obětí žena, ve 13 případech byl obětí muž, ve 4 případech dítě a u jednoho případu byl obětí rodič. V roce 2008 bylo oznámeno celkem 147 případů, kdy ve většině případů, tedy 124, byla obětí žena, u 5 případů byl obětí muž a rodič, u 12 případů bylo obětí dítě a v jednom případě byl obětí senior. V roce 2009 bylo nahlášeno celkem 162 případů, kdy z nich bylo celkem 135 ženských obětí, 10 mužských obětí, 13 dětských obětí, 2 oběti rodičů a seniorů. V roce 2010 bylo zaznamenáno celkem 149 případů a z nich 125 obětí byly ženy, 1 oběť muž, 20 dětských obětí, 1 oběť rodič a 2 oběti seniorů. Data jsou pro přehled zobrazeny v *Tabulce č. 4*.

Tabulka č. 4 – statistika oznámených případů IC

	rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010
oběť = žena	114	124	135	125
oběť = muž	13	5	10	1
oběť = dítě	4	12	13	20
oběť = rodič	1	5	2	1
oběť = senior	0	1	2	2
Celkem obětí	132	147	162	149

3.7 Analýza výsledků

Vyhodnocením otázek z dotazníku bylo zjištěno, že zkoumaný vzorek je složen z 78,7% mužů a z 21,3% žen.

Nejpočetnější věková skupina respondentů je v rozmezí 28 až 33 let, která činí 41,2%, druhá nejpočetnější skupina, tedy 35% respondentů je v rozmezí 22 až 27 let, jen 11,3% dotázaných je ve věku mezi 34 až 40 let, dále 7,5% je zastoupeno skupinou respondentů ve věku 41 let a více a poslední nejmenší skupinou 5% dotázaných je ve věku do 21 let.

Dále vyšlo najevo, že největší skupina respondentů 87,5% dosahuje úplného středního vzdělání s maturitou, jen 2,5% má vyšší odborné vzdělání a 10% je s vysokoškolským vzděláním.

Délka služby respondentů je zastoupena v převažující skupině 35% v rozmezí 3 až 6 odsloužených let. Respondenti, kteří mají odslouženo 6 až 8 let je 21,2% z dotázaných, dále jsou dvě skupiny po 15%, kteří mají odslouženo 6 měsíců až 3 roky a rozmezí 10 až 15 odsloužených let, skupina 10% je v rozmezí 8 až 10 let praxe a nejmenší podíl 3,8% mají respondenti s odslouženými 15 ti lety a více.

Analýzou výsledků bylo zjištěno, že 33,7% ze zkoumaného vzorku je služebně zařazeno na OOP Liberec – město, dále 17,5% na OOP Liberec – Vesec, 18,8% na OOP Liberec – Vápenka, 15% na OOP Liberec – Vratislavice a stejně 15% na OOP Liberec - Ruprechtice.

U dotázaných bylo zjištěno, že 63,7% z nich bylo proškoleny k problematice domácího násilí, dalších 32,5% také bylo proškoleny, ale bez současně platných norem a zbývajících 3,8% proškoleny nebylo vůbec.

K formě proškolení se respondenti (vyjma těch, kteří nebyli proškoleni vůbec) mohli vyjádřit k více odpovědím, tedy byli proškoleni více způsoby k dané problematice a z celkových 187 uvedených odpovědí bylo zjištěno, že nejčastější forma proškolení respondentů, podílem 34,8%, je vedoucím pracovníkem. Častá forma školení, tedy 26,7%, je i jiným způsobem, kdy bylo nejvíce uváděno seznámení s problematikou v informačním systému eSiář. Další část respondentů v podílu 17,6% bylo proškoleny několikahodinovým studiem při Základní odborné přípravě a to ještě před rokem 2007, další část oslovených, tedy 10,7% bylo proškoleny stejným způsobem, ale již po roce 2007. Podíl 8,1% získala odpověď na otázku proškolení od jiného kolegy a 2,1% získala odpověď proškolení několikadenním kurzem.

Z dalšího vyhodnocení dotazníku vyplývá, že kvalita školení byla respondenty (vyjma těch, kteří nebyli proškoleni vůbec) v 58,4% označena jako nedostačující, v 35% jako dobrá, dostačující a jen v 6,6% jako velmi dobrá a kvalitní.

Průzkumem bylo také zjišťováno, kolik respondentů bylo seznámeno se závazným pokynem policejního prezidenta č. 166 z roku 2009, o vykazání, kdy většina dotázaných, celkem 85% uvedlo, že je s tímto pokynem seznámeno a zbývajících 15% seznámeno není.

Dotazované osoby se vyjadřovaly k osobním zkušenostem s incidenty se znaky domácího násilí, kdy 83,7% uvedlo, že takové zkušenosti mělo jen občas, 16,3% zatím takovou zkušenost nemá a 0% z respondentů uvedlo, že takové případy řeší velmi často.

U otázky zda mají respondenti k dispozici nějaký pomocný materiál k případům domácího násilí, mohlo být uvedeno více odpovědí než jedna a respondenti uvedli celkem 246 odpovědí, z nichž 32,1% tvoří odpověď na dispozici informačních letáků, 31,3% odpovědí k dispozici dotazníku SARA DN, 29,3% odpovědí k dispozici manuálu k postupu PČR, 7,3% odpovědí k dispozici vlastního pomocného materiálu a nikdo neuvedl, že by neměl nic k dispozici.

Se zvláštními případy domácího násilí se většina dotázaných, celkem 86,2%, nesetkala, část respondentů, 6,3%, řešila případ, kdy obětí byla starší osoba, celkem 5% dotázaných řešilo případ, kdy násilníkem v domácnosti byla žena a 2,5%, kdy násilníkem byla osoba mladší 18 let.

Institut vykazání při řešení případů domácího násilí využilo 18,7% respondentů a 81,3% toto oprávnění dosud nepoužilo.

Při řešení incidentů dané problematiky, kdy s tímto se setkalo celkem 67 respondentů, z nich 49,2% uvedlo, že potřebují poradit při správnosti postupu, 44,8% potřebuje radu pouze pro ujištění svého postupu a pouze 6% uvedlo, že nepotřebují žádnou radu.

Od respondentů bylo také zjišťováno, od koho si nechali poradit (nebo by si nechalo poradit) při řešení případů domácího násilí, kdy nejvíce, tedy 65% se radí (nebo by se poradilo) s vedoucím oddělení či s dozorčí službou, dále 26,2% se radí (nebo by se radilo) se svým kolegou a 8,8% si k pomoci vyžádalo (nebo by si nechalo vyžádat) spolupráci se Službou kriminální policie a vyšetřování.

Celkem 67 respondentů z celkového počtu 80 dotázaných řešilo případ se znaky domácího násilí a 94% z nich uvedlo, že nepotřebovali pomoc nějakého specialisty a zbývajících 6% takovou pomoc potřebovalo.

Poslední otázky dotazníku byly zaměřeny na subjektivní pocity respondentů a bylo zjišťováno, zda si respondenti myslí, že jsou připraveni řešit incidenty domácího násilí.

Na tento dotaz odpovědělo 36,2%, že si myslí, že jsou pravděpodobně připraveni řešit takovou situaci, 28,8% odpovědělo, že spíše ne, dalších 18,7% si bylo jisto, že nejsou dobře připraveni na řešení takových případů a 16,3% odpovědělo, že si myslí, že jsou připraveni dobře.

Respondenti uváděli i odpovědi na to, zda si myslí, že jsou schopni řádně zadokumentovat případ domácího násilí i s institutem vykazání, kdy více respondentů v poměru 52,5% odpovědělo kladně a 47,5% odpovědělo záporně.

To, že je dokumentace k domácímu násilí obtížná a nepotřebná si myslí 60% dotázaných, že není obtížná a je nepotřebná se domnívá 25% dotázaných, že je potřebná a není obtížná, si myslí 8,7% respondentů a zbývajících 6,3% se domnívá, že je obtížná, ale potřebná.

Poslední otázka dotazníku zjišťovala názor respondentů na institut vykazání, zda se domnívají, že je dostatečnou pomocí pro oběti domácího násilí. Tady celkem 60% odpovědělo kladně a zbývajících 40% odpovědělo záporně.

Analýzou dokumentů byla zjišťována data z policejních statistik o tom, kolik případů se znaky domácího násilí bylo oznámeno na obvodních odděleních PČR v Liberci od roku 2007 do roku 2010. Celkový počet případů v uvedeném období je 119, kdy z toho je 32,7% za rok 2007, dále 26,1% za rok 2008, rok 2009 činí nejméně oznámených incidentů 15,1% a rok 2010 má celkem 26,1% nahlášených případů.

Z počtu oznámených 119 případů bylo jen u 17 z nich využito oprávnění vykazání násilníka ze společného obydlí, což znamená jen 14,3% využitelnosti vykazání u případů. V roce 2007 a 2008 je to 11,8% vykazání ze 17 případů, rok 2009 činí 17,6% z daných vykazání a nejvíce je to v roce 2010, tedy 58,8% z vykazání.

Z oznámených případů bylo nejvíce obětí žen a to 84,9%, mužská oběť byla zjištěna u 3,4% a stejně tak i u případů, kdy obětí byly rodiče, dětská oběť byla zjištěna u 7,5% případů a nejméně oznámených případů bylo s obětí seniora, jen 0,8%.

Zkoumána byla i statistika z Intervenčního centra Liberec, kdy zde bylo v období od roku 2007 do roku 2010 nahlášeno celkem 590 případů domácího násilí. Za rok 2007 je to tedy 22,4% případů, v roce 2008 to dělá 24,9% případů, nejvíce v roce 2009 což je 27,5% případů a za rok 2010 to je 25,2% nahlášených incidentů.

Z celkového počtu 590 obětí bylo zjištěno, že nejvíce z nich jsou ženy a to 84,4%, oběť muže byla zjištěna v 4,9% případů, celkem častou obětí jsou děti v 8,3% případů, rodič jako oběť je oznámena u 1,6% případů a nejméně obětí tvoří senioři jen v 0,8% případů.

3.8 Vyhodnocení předpokladů

Při vyhodnocování předpokladů byla využita metoda dotazování za pomoci dotazníku, který byl rozdán 80 respondentům. Další metodou, která byla k ověření předpokladů užita, je analýza dokumentů, kdy byly ke zjištění informací vyhodnocovány policejní statistiky.

- 1. předpoklad:** Lze předpokládat, že 60% respondentů neabsolvovalo žádné školení zaměřené na domácí násilí za současných platných norem.

Ověření 1. předpokladu: Podle výsledku průzkumu, kdy zjištěná a popsaná data jsou uvedena v Grafu č. 6, byl předpoklad ověřen jako neplatný. Vyhodnocením získaných údajů bylo zjištěno, že 63,7% oslovených respondentů v dotazníku uvedlo, že bylo proškoleny k dané problematice domácího násilí a zbývajících 36,3% respondentů nebylo proškoleny podle současných platných norem.

- 2. předpoklad:** Je pravděpodobné, že v 70% bude proškolení uznáno jako nedostačující.

Ověření 2. předpokladu: Ze získaných informací, které jsou uvedeny v Grafu č. 8, byl i druhý předpoklad ověřen jako neplatný. Získanými daty bylo zjištěno, že v 58,4% bylo proškolení uznáno jako nedostačující a dalšími 41,6% bylo proškolení uznáno jako dobré a dostačující či velmi dobré a kvalitní.

- 3. předpoklad:** Lze se domnívat, že 95% respondentů je seznámeno se Závazným pokynem policejního prezidenta o provádění vykázaní.

Ověření 3. předpokladu: Informace k ověření tohoto předpokladu byly získány z dotazníkové otázky č. 9, která je graficky znázorněna pod Grafem č. 9. Výsledky dokazují, že větší podíl respondentů, celkem 85% je seznámeno s uvedeným pokynem o vykázaní a pouze 15% s tímto seznámeno není. Přestože výsledky nejsou zcela totožné s předpokladem, tak lze mít za to, že tento předpoklad byl jako správný naplněn.

- 4. předpoklad:** Pravděpodobné je, že 30% respondentů nemá vlastní zkušenost s řešením incidentů se znaky domácího násilí.

Ověření 4. předpokladu: Předpoklad byl ověřen jako nepravdivý, neboť z výsledků znázorněných v Grafu č. 10 vyplývá, že jen 16,3% respondentů nemá osobní zkušenost s případy domácího násilí a zbývajících 83,7% dotázaných se již občas s takovým případem setkalo.

5. předpoklad: Lze předpokládat, že 80% respondentů nikdy neuplatnilo institut vykázání.

Ověření 5. předpokladu: Tento předpoklad byl ověřen jako pravdivý a celkem přesný, vzhledem k získaným datům, které jsou uvedeny pod Grafem č. 13. Výsledky dokazují, že 81,3% respondentů zatím nikdy neuplatnilo institut vykázání a ostatních 18,7% dotázaných toto oprávnění v praxi využilo.

6. předpoklad: Respondenti se v 60% vyjádří, že nejsou schopni bez rady či pomoci sami řešit a správně zadokumentovat případ domácího násilí.

Ověření 6. předpokladu: Výsledky průzkumu k ověření tohoto předpokladu jsou znázorněny pod Grafem č. 14 a dokazují, že 49,2% respondentů potřebuje v řešení daných případů poradit, dalších 44,8% dotázaných uvedlo, že radu potřebuje pouze pro ujištění správnosti svého postupu a jen 6% respondentů si je svým postupem jisto a nepotřebuje žádnou radu. Celkem tedy 94% respondentů uvádí, že radu potřebuje, což je více než se předpokládalo, takže lze mít za to, že uvedený předpoklad je nesprávný.

7. předpoklad: Lze předpokládat, že v 90% oznámených případů domácího násilí je obětí žena.

Ověření 7. předpokladu: Předpoklad byl ověřen jako platný, neboť výsledky analýzy dokumentů uvedené v Tabulce č. 4 dokazují, že nejčastější obětí domácího násilí je žena. Z celkového počtu oznámených případů jde o ženskou oběť u 84,9% z nich, což je většina případů a ačkoliv výsledek nedosahuje přesně stanoveného předpokladu 90%, tak ho lze mít za správně naplněný.

8. předpoklad: Lze se domnívat, že u 35% oznámených případů domácího násilí byl využit institut domácího násilí.

Ověření 8. předpokladu: Tento předpoklad byl vzhledem ke zjištěným výsledkům ověřen jako nepravdivý. Informace jsou znázorněny v Tabulce č. 2, kde je uvedeno, že v období od roku 2007 do roku 2010 bylo jen v 14,3% případů využito oprávnění vykázání agresora z domácnosti, což je o polovinu méně než se předpokládalo.

3.9 Návrh opatření

Na základě zjištěných a výše uvedených skutečností lze navrhnout některá doporučení. Prvním z nich je zlepšení kvality proškolení k problematice domácího násilí. Proškolen by měl být každý policista obvodního oddělení Policie České republiky, který je služebně zařazen do přímého výkonu služby. Školení by mělo být ucelené a aktuálně upravované podle platných norem, kdy obsah by neměl být pouze teoretický, ale vhodné by bylo zařadit i praktické školení, například formou modelových situací. Každý policista by si mohl vyzkoušet řešení a dokumentování různých problémů týkajících se oblasti domácího násilí, a to pod odborným dohledem a zjistit tak, kde má nedostatky a co mu činí problémy dříve, než obdobnou situaci bude řešit v praxi. Školení formou seznámení se s novými pokyny v informačním systému policie je pouze doplňující nikoliv základní a dostatečné.

Dalším navrhovaným opatřením je, aby na každém obvodním oddělení byly připravené a řádně doplněné tzv. „výjezdové desky“ na řešení případů domácího násilí. V deskách by měl být stručný a přehledný manuál k postupu policistů na místě, tedy modrá metodická instrukční karta (sloužící k výjezdu domácího násilí) a žlutá metodická instrukční karta (sloužící k postupu při vykázání), ÚZ o incidentu se znaky domácího násilí – pracovní formulář, otázky SARA DN, potvrzení o vykázání, aktuální seznam institucí pro ohroženou osobu a seznam ubytovacích zařízení pro vykázanou osobu.

Většina policistů při řešení problematiky domácího násilí uvedla, že potřebuje aspoň pro ujištění správnosti svého postupu radu. Vzhledem k těmto skutečnostem je dalším návrhem na zlepšení situace doporučení k vhodnosti složení sloužících policistů. Výjezdová skupina policistů, v nejmenším počtu dvou členů, by měla být složena alespoň z jednoho služebně staršího a zkušenějšího policisty. Odborné a osobní zkušenosti služebně staršího policisty jsou cennou pomocí při složitosti řešení případů domácího násilí a také při jednání s jednotlivými subjekty sporu. Tyto zkušenosti a jistota v jednání psychicky motivuje služebně mladšího policistu. Tento návrh bude v současné době možná těžko realizovatelný, především na menších obvodních odděleních policie, neboť jak ukazují výsledky ze struktury zkoumaného vzorku, tak zkušených policistů (považováno s délkou praxe 10 let a více) celkově ubývá a v městě Liberci to je jen 18,3% ze sloužících policistů. K navrhovanému opatření se doporučuje motivovat služebně zkušené policisty tak, aby z obvodních oddělení neodcházeli za jinou prací.

Posledním navrhovaným opatřením, které povede ke zlepšení připravenosti policistů v řešení problematiky případů domácího násilí, je zjednodušení postupu policie, a to především v administrativní činnosti. Samozřejmě, že podstatné je, držet se zákonných norem, ale činnosti, které se týkají sepisování úředních záznamů k dané problematice a institutu vykázání, by měly být jednoduché a stručné. Tímto selepší i využitelnost institutu vykázání a zkrátí se zdlouhavá doba procesních úkonů, což bude mít pozitivní dopad nejen pro řešící instituce, ale i pro oběti případů.

4. Závěr

Fenomén domácího násilí je stále častým patologickým jevem v naší společnosti. Taková forma násilí bývá často skrytá, což znamená složitost při řešení a pomoci v situaci, ale v současné době již existují řady pomáhajících institucí a oprávnění bojující proti násilí v soukromí společného obydlí. Policie České republiky se významnou měrou podílí na pomoci ohroženým osobám domácího násilí. Policisté mohou, za využití institutu vykázání, poskytnout oběti dostatek času a bezpečí pro následné vyřešení problematice situace.

Téma bakalářské práce bylo vybráno z důvodů osobní motivace ke zlepšení vědomostí ve složité problematice domácího násilí. Další pohnutkou ke zpracování tématu byla prezentace metodického postupu policistů a utřídění si priorit při řešení a dokumentaci takových situací.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak jsou policisté v městě Liberci připraveni a proškoleni k případům domácího násilí, zda znají současně platné nařízení k postupu a dokumentaci těchto incidentů, včetně institutu vykázání. Zda s tímto mají osobní zkušenosti, a jaké jsou jejich názory na stanovené normy v problematice. Dalším cílem bylo zjistit, kolik případů se znaky domácího násilí bylo oznámených a řešených na policii v městě Liberci, a to od roku 2007 do konce roku 2010. Kolikrát bylo využito oprávnění vykázat násilnou osobu a kdo byl nejčastější obětí.

V teoretické části bakalářské práce byla popsána problematika domácího násilí, prezentovány základní pojmy a charakteristiky, uveden metodický postup policie při řešení

těchto incidentů, včetně oprávnění vykázaní. Čtenáři se v této části mohou seznámit se současně platnými normami a několika pomáhajícími institucemi. Praktická část spočívala v průzkumném šetření, kde bylo zjišťováno, jaká je struktura zkoumaného vzorku, proškolení a praktické zkušenosti respondentů v problematice domácího násilí a jejich subjektivní postoje na danou věc.

K dosažení stanovených cílů a ověření předpokladů byla využita metoda dotazování za pomoci dotazníku, který byl rozdán 80 policistům Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Libereckého kraje, Územního odboru vnější služby Liberec, zařazených v přímém výkonu služby na obvodních odděleních v městě Liberci. Dále byla použita metoda analýzy dokumentů, kdy za zdroj informací posloužily policejní statistiky.

Získané informace byly vyhodnoceny a porovnány se stanovenými předpoklady. Předpokladů bylo celkem osm a analýzou výsledků bylo zjištěno, že jen tři z nich se naplnily. První předpoklad, který uváděl, že většina respondentů bude v problematice domácího násilí neproškolená, se výsledky ověřil jako nepravdivý. Šetření ukázalo, že většina policistů je k případům domácího násilí nějakým způsobem proškolená, což je považováno za pozitivní výsledek. Druhý předpoklad uváděl, že většina dotázaných bude se školením nespokojená a i tento předpoklad nebyl zcela naplněn, ale vzhledem k výsledkům, které dokazují, že více jak polovina respondentů považuje školení za nedostatečné, je tento výsledek brán za negativní. Třetí předpoklad byl výsledky průzkumu ověřen jako pravdivý a uváděl, že většina respondentů je seznámena se závazným pokynem policejního prezidenta o provádění vykázaní. Čtvrtý předpoklad se týkal zkušeností policistů s případy domácího násilí a byl ověřen jako nepravdivý, neboť bylo zjištěno, že menší množství respondentů, než bylo předvídáno, nemá žádné zkušenosti s danou problematikou. Pátý předpoklad byl téměř s přesným výsledkem ověřen jako pravdivý a dokazuje, že u většiny oznámených případů domácího násilí nebylo využito institutu vykázaní agresora ze společného obydlí. Šestý předpoklad byl s negativním výsledkem ověřen jako neplatný, neboť více respondentů, než se předpokládalo, uvedlo, že potřebuje radu při řešení domácího násilí. Další předpoklad uváděl za nejčastější oběť domácího násilí ženu a výsledky šetření toto potvrdily. Poslední předpoklad nebyl naplněn, neboť bylo zjištěno, že oprávnění vykázaní bylo využito u menšího množství případů, než se typovalo.

Poznatky praktické části vyústily v navrhované opatření, které se zaměřilo především na nutnost zlepšení úrovně proškolení policistů k uvedené problematice. Připravenost pomocného materiálu při výjezdu k případu se znaky domácího násilí a dalším navrhnutým opatřením je zjednodušení administrativních úkonů při dokumentaci incidentů.

Za největší smysl a přínos práce je považováno vlastní obohacení o teoretické vědomosti zkoumaného problému z odborných literatur a vyhodnocení výsledků získaných průzkumným šetřením, které vedly k navrhovaným opatřením a k možnosti zlepšení a zjednodušení policejní práce v případech domácího násilí. Institut vykazání byl u více jak poloviny dotázaných ověřen jako dostatečný pro pomoc obětem domácího násilí a přesto se využívá jen v malém množství u oznámených incidentů. Další průzkumné šetření v uvedené problematice by se mohlo zaměřit na tento poznatek.

Seznam použitých zdrojů

- 1) **Bednářová, Z., et al.** *Domácí násilí – Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám.* Praha. 2009. ISBN 978-80-254-5422-0
- 2) **Čírtková, L. Vitoušová, P. a kol.** *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů.* 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2
- 3) **Čírtková, L.** *Forenzní psychologie.* Plzeň, 2004. ISBN 80-86473-86-4
- 4) **Čírtková, L.** *Policejní psychologie* .2. roz. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-931-3
- 5) **Voňková, J., Huňková, M. a kol.** *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen.* Praha. 2004. ISBN 80-239-2106-1
- 6) **Andrea Buskotte.** *Z pekla ven – žena v domácím násilí.* Brno. 2008. ISBN 978-80-251-1786-6
- 7) **Marvánová – Vargová, B., Pokorná, D., Toufarová., M.** *Partnerské násilí.* Praha. 2008. ISBN 978-80-86131-76-4
- 8) **Buriánek, J., Kovařík, J. a kol.** *Domácí násilí – násilí na mužích a seniorech.* Praha. 2006. ISBN 80-7254-914-6
- 9) **Sochůrek, J.** *Nástin vybraných problémů viktimologie.* 1.vyd. Liberec: TUL, 2003. ISBN 80-7083-745-4
- 10) **Gillernová, I., Boukalová, H. a kol.** *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1293-3

- 11) **Vágnerová, M.** *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. roz. a přepr. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3
- 12) **Listina základních práv a svobod**, *Hlava první – obecná ustanovení*, čl. 1
- 13) **Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích**. In *Úplné znění* číslo: 558.
- 14) **Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky**. Ministerstvo vnitra ČR, 2008.
- 15) **Jelínek, J. a kol.** *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. Praha: Leges, 2009. ISBN 978-80-87212-22-6
- 16) **Šámal, P. a kol.** *Trestní zákoník II – komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-178-9
- 17) **Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166, o provádění vykázaní**. Praha, 2009.
- 18) **Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ŘSPP**, k realizaci ZP PP č. 166/2009, o provádění vykázaní. Praha, 2010.
- 19) **ROSA**. *Co je domácí násilí* [online]. [cit. 2010-07-21]. Dostupné na Internetu: <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/co-je-domaci-nasili/>
- 20) **ROSA**. *Specifika domácího násilí* [online]. [volně 2010-07-21]. Dostupné na Internetu: <http://www.rosa-os.cz/domaci-nasili/specifika-domaciho-nasili/>
- 21) **ROSA**. *Kdo jsme* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.rosa-os.cz/>
- 22) **Bílý kruh bezpečí**. *O nás* [online]. [volně 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=234
- 23) **Dona linka**. *Základní informace* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=348
- 24) **O.S.Élektra**. *O nás* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.centrumelektra.cz/o-nas/>
- 25) **Spondea**. *Veřejný závazek* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.spondea.cz/odborna-verejnost/index.php?url=verejny-zavazek>
- 26) **Acorus**. *O nás* [online]. [volně 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani-organizace.html>
- 27) **Liga lidských práv**. *Naše zaměření* [online]. [cit. 2010-07-25]. Dostupné na Internetu: <http://www.llp.cz/cz/kdo-jsme/Nase-zamereni>

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Příloha č. 2 – Pomůcka SARA DN

Příloha č. 3 – Potvrzení o vykázání

Příloha č. 4 – Seznam institucí poskytující pomoc obětem domácího násilí

Příloha č. 5 – Úřední Záznam o provedení kontroly

Příloha č. 6 – Otázky SARA DN

Příloha č. 7 – Úřední záznam o vykázání.

Příloha č. 8 - Dotazník

Příloha č. 1

Č. j.

**Úřední záznam o incidentu se znaky
domácího násilí**

Dne ..... v ..... hodin bylo přijato oznámení o incidentu se znaky domácího násilí (dále jen „incident“). Incident šetřili příslušníci Policie České republiky ..... v místě (adresa incidentu):

.....

Násilná osoba:

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Telefon: .....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo): .....

Ohrožená osoba:

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Telefon: .....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo): .....

Oznamovatel (když osoba jiná než ohrožená):

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Telefon: .....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo): .....

Nezúčastněná osoba:

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Telefon: .....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo): .....

Pokud byla na místě přítomna, pokud ne tak důvod:

.....

.....

Svědci incidentu (jméno, příjmení, datum narození, bydliště, telefon):

.....
.....
.....
.....

Násilná osoba obývá společné obydlí s ohroženou osobou: **ANO - NE^{*)}**

Forma páchaného násilí: **fyzické - psychické^{*)}**

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí: .....

U těchto osob vypsát jméno, příjmení, datum narození

.....
.....
.....

Přítomnost nezletilých osob při útoku: **ANO - NE^{*)}**

Byly splněny podmínky pro vykázaní násilné osoby? **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak **Odůvodnění vykázaní:**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zpracoval: .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení)

^{*)} Nehodící se škrtně.

sara dn
pomůcka pro policisty

OTÁZKY ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

DOMÁCI NÁSILÍ

Domácí násilí (dále jen dn) je především fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází mezi blízkými osobami. O domácí násilí se jedná vždy, pokud jsou přítomny všechny následující znaky.

KLÍČOVÉ ZNAKY DN

- 1) **OPAKOVÁNÍ A DLOUHODOBOST** – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek. *Ptejte se na minulé incidenty, na předešlé zákroky PČR, na úrazy apod.*
- 2) **ESKALACE** – domácí násilí se stupňuje od útoků proti lidské důstojnosti k fyzickým útokům až k závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život. *Ptejte se, jak často se incidenty opakují a zda roste intenzita útoků či výhrůzek.*
- 3) **JASNÉ A NEZPOCHYBNITELNÉ ROZDĚLENÍ ROLÍ** na ohroženou osobu a násilnou osobu – domácím násilím nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde je rovné nebo střídavé postavení stran incidentu. *Ptejte se, kdo je ohrožen a kdo ubližuje.*
- 4) **NEVĚŘEJNOST** – domácí násilí probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly. *Ptejte se, kdy a kde k násilí dochází.*

sara dn

SOUBOR RIZIKOVÝCH FAKTORŮ KE ZJIŠTĚNÍ HROZBY BUDOUCÍHO DN

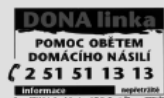
V případech, že na místě zákroku identifikujete situaci jako domácí násilí, doporučujeme vám položit následující katalog otázek. Ty pomohou vám i ohroženým osobám uvědomit si reálné riziko současného a budoucího ohrožení. Zdrojem informací, tj. osobou, která na otázky odpoví, může být ohrožená osoba, oznamovatel (např. sousedé), ale i násilná osoba.

Otázky jsou orientačním vodítkem a slouží k rychlému a správnému rozhodnutí o dalším postupu. Otázky pokládejte v souvislosti s aktuálním incidentem a zajímejte se také o incidenty předchozí, protože domácí násilí je násilím na pokračování. V této fázi zákroku není nutné provést písemný záznam, je-li to možné, doporučuje se pořídit záznam zvukový.

K vyhodnocení budoucího možného rizika dn použijte vlastní úvahu. Zvažte další kroky a opatření. Ze škály možných opatření zvolte vždy takové, které bude s přihlédnutím ke konkrétní situaci maximálně bezpečné pro ohrožené osoby.

Například:

- přivolejte další policisty
- zvažte opatření podle trestního řádu nebo zákona o PČR
- po 1. 1. 2007 zvažte „vykázání“ podle zákona č. 135/2006 Sb.
- doporuče azylové zařízení nebo jiné bezpečné místo
- poučte ohroženou osobu o bezpečnostním plánu
- informujte OSPOD o dětech v rodině
- předejte ohrožené osobě kontakt na DONA linku

Tento dokument vydává Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Regionální podpora informovanosti o nonstop lince pomoci obětem domácího násilí“, projekt spolufinancuje Evropská unie a státní rozpočet České republiky.

sara dn

3x5 otázek
na rizikové faktory

ODDÍL 1

NÁSILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBĚ

- 1) **Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) **Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) **Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůzek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůzek nebo úmyslů
- 4) **Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) **Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NÁSILÍ

- 1) **Dopouští se obecné kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) **Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) **Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) **Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráškovou závislostí např. na automatech
- 5) **Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) **Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) **Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranu chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) **Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je veliké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) **Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhou
- 5) **Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

www.donalinka.cz – www.bkcz.cz – www.domacinasil.cz

Copyright © 2005 P. R. Kropp, S. D. Hart & H. Belfrage – Copyright © 2006 Bílý kruh bezpečí, o.s.
Kopírování, reprodukce a opětovný přenos jakýmkoli způsobem jsou zakázány mezinárodním právem.

Č.j.

Potvrzení o vykázání

Příslušník Policie České republiky (dále jen „policista“) .....
dne ..... v ..... hod. využil svého oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008
Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o Policii České republiky“) a

vykázal

pana(í)

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Státní příslušnost: .....Telefon: .....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo): .....

ze společného obydlí:

které obývá s ohroženou osobou - osobami (uvést jméno a příjmení, datum narození,
trvalý pobyt):

.....
.....
.....

jakož i z jeho bezprostředního okolí:

**na dobu 10 dnů. Vykázaná osoba se po dobu 10 dnů musí zdržet vstupu do
prostoru vymezeného policistou a zdržet se styku a navazování kontaktu
s ohroženou osobou.**

Vykázání **bylo - nebylo**^{*)} provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.

Když nebylo tak z důvodu:

.....Zpracoval: .....

(otisk kulatého razítka bez státního znaku)

(hodnostní označení, jméno, příjmení, podpis)

Poznámky (námitky vykázané osoby proti vykázání):

Na základě ustanovení § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla vykázaná osoba **vyzvána k vydání všech klíčů** od společného obydlí, z něhož byla vykázána. Na základě této výzvy vykázaná osoba klíče **vydala - nevydala^{*)}**.

Když vydala, tak specifikace klíčů – typ, barva, popis, markanty:

Když nevydala, tak důvody nevydání:

Neuposlechnutím výzvy k vydání klíčů se vykázaná osoba může dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Vydání klíčů: dne..... v ..... hod.

Klíče vydal(a) .....
(jméno, příjmení, podpis)

Klíče převzal(a) .....
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Vrácení – předání^{*)} klíčů: dne ..... v ..... hod.

Klíče vrátil(a) .....
(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Klíče převzal(a) .....
(jméno, příjmení, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1: Spis

Výtisk č. 2: Vykázaná osoba: ..... **převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}**

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....
(převzala, datum, čas, podpis)

Výtisk č. 3: Ohrožená osoba: ..... **převzala - nepřevzala - odmítla podepsat^{*)}**

Když nepřevzala nebo odmítla podepsat, tak z důvodu:

.....
(převzala, datum, čas, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtněte.

POUČENÍ VYKÁZANÉ OSOBY
dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jakožto vykázanou osobu Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- **jste byl(a) v souladu** s § 44 odst. 1 cit. zákona vykázán(a) ze společného obydlí obývaného s ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí stanoveného v potvrzení o vykázání. Vykázání je účinné od okamžiku, kdy vám bylo sděleno. Vykázán(a) můžete být i ve vaší nepřítomnosti;
- vykázání bylo provedeno bez ohledu na stanovisko ohrožené osoby.
- vykázání bude trvat po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení, přičemž tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby;
- v případě podání návrhu na předběžné opatření podle § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), v průběhu vykázání, doba vykázání se prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

Jste povinen/povinna (dle § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
- zdržet se vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání,
- zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které držíte.

Máte právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až d) cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící vaší osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užíváte, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící vaší osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo můžete uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě na adrese uvedené v potvrzení o vykázání.
- ověřit si provedení vykázání na čísle tísňového volání 158.
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie, přičemž úřední záznam o vykázání bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí.

Dále Vás poučuji o tom, že:

Podle ust. § 44 odst. 5 můžete podat proti vykázání příslušnému krajskému ředitelství námitky, a to ústně na místě nebo písemně na adresu uvedenou v potvrzení o vykázání do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání. Vaše námitky budou bez zbytečného odkladu přezkoumány a o výsledku budete vyrozuměni.

Neuposlechnutím shora uvedených povinností se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; pokud se dopustíte závažného nebo opakovaného jednání, abyste zmařil(a) vykázání, můžete se dopustit trestného činu podle § 337 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Po uplynutí lhůty 10 dnů si na policejní služebně (adresa a telefonický kontakt uvedeny výše) můžete vyzvednout klíče, které jste policistovi předal(a) dle § 45 odst. 1 písm. d). Klíče vám budou vydány za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....
Jméno, příjmení a podpis **vykázané osoby**

Poučení provedl(a) : .....
Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty

POUČENÍ OHROŽENÉ OSOBY
dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jako osobu ohroženou Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- došlo k vykázání osoby uvedené v potvrzení o vykázání z obydlí, které obýval(a) společně s vámi, jakož i z jeho bezprostředního okolí vymezeného v potvrzení o vykázání;
- toto vykázání je účinné od okamžiku, kdy bylo provedeno, přičemž k vykázání není nutný Váš souhlas.

Vykázaná osoba je povinna (dle ust. § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,
  - zdržet se po dobu vykázání vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání,
  - zdržet se po dobu vykázání styku a navazování kontaktu s vámi,
  - vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí ve svém držení,
- V případě **porušení podmínek vykázání** ze strany vykázané osoby neprodleně **informujte** **Policii České republiky** prostřednictvím tísňové linky 158.

Vykázaná osoba má právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až b) a § 44 odst. 5 cit. zákona):

- vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící její osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užívá, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady;
- vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo může uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě, přičemž o termínu, kdy k převzetí věcí osobou vykázanou dojde, budete předem informován(a);
- podat proti vykázání námitky, které budou přezkoumány příslušným krajským ředitelstvím Policie České republiky.

Vaším právem je:

- podle ust. § 45 odst. 2 písm. d) cit. zákona si můžete u příslušného útvaru policie vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání, přičemž úřední záznam o vykázání bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí
- ve smyslu § 76b zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podat u příslušného okresního soudu návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v prodloužení vykázání. Podáním návrhu v průběhu vykázání provedeného policistou se zákonná 10denní lhůta prodlužuje až do pravomocného rozhodnutí soudu o vašem návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc ode dne následujícího po dni, v němž uplynula zákonná 10 denní lhůta, a bude-li před ukončením této doby zahájeno řízení ve věci samé, může předseda senátu na váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, a to až na dobu 1 roku. V této souvislosti vás žádáme, abyste informoval(a) Policii České republiky o tom, že jste v průběhu policejního vykázání podal(a) u soudu návrh na vydání předběžného opatření, popř. o výsledku rozhodnutí soudu.

Dále vás poučuji o tom, že:

- o vykázání bude informováno intervenční centrum poskytující psychologické, sociální a právní služby. Toto intervenční centrum vás bude do 48 hodin od doručení podnětu od Policie České republiky kontaktovat s nabídkou služeb. V případě potřeby se můžete obrátit i na jiné instituce, které poskytují psychologické, sociální a další služby v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Za tímto účelem vám jsou předány kontakty na instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem.
- případným uvedením nepravdivých skutečností se můžete dopustit trestného činu poškozování cizích práv podle § 181, pomluvy podle § 184 a křivého obvinění podle § 345 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, případně přestupku proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- v době trvání vykázání bude provedena kontrola jeho dodržování ze strany vykázané osoby. V této souvislosti vás žádáme o poskytnutí součinnosti policistům provádějícím tuto kontrolu.

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

.....
Jméno, příjmení a podpis **ohrožené osoby**

Poučení provedl(a):

.....
Hodnostní označení, jméno, příjmení a podpis policisty

INSTITUCE POSKYTUJÍCÍ POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ

DONA linka, pomoc obětem domácího násilí, informace	nonstop tel. 251 511 313
Bílý kruh bezpečí, pomoc obětem trestných činů	nonstop tel. 257 317 110
Linka důvěry RIAPS	nonstop tel. 222 580 697
Centrum krizové intervence	nonstop tel. 284 016 666
ROSA, centrum pro týrané a osamělé ženy	tel. 241 432 466 602 246 102
Pro Fem o.p.s., telefonická právní poradna a právní zastupování pro osoby ohrožené domácím násilím	tel. 224 910 744 jen úterý 9.00 – 11.00 hod. středa 18.30 – 20.30
ACORUS	nonstop tel. 283 892 772
SPONDEA Brno	nonstop tel. 541 235 511 739 078 078
Linky důvěry v místě	
Krizová centra v místě	
Intervenční centrum v místě	
Azylové domy	kontakt poskytne příslušný sociální odbor dle místa bydliště a DONA linka
Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v místě	
Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) v místě	
Policie ČR	nonstop tel. 158
Městská/obecní policie, oddělení přestupků městského/obecního úřadu apod.	
Zdravotnická záchranná služba	nonstop tel. 155
Tísňové volání	nonstop tel. 112
Zdravotnická zařízení	

Č.j.

**Úřední záznam
o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázání**

Dne ..... v ..... hod. provedla hlídka .....

ve složení:.....

podle § 47 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,

kontrolu dodržování povinností vyplývajících z vykázání

vydaného dne .....pod číslem jednacím .....

Další významné skutečnosti a poznámky k průběhu kontroly:.....

.....

.....

Výsledek kontroly:

Přítomnost vykázané osoby ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Přítomnost ohrožené osoby ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Přítomnost dětí ve společném obydlí: **ANO - NE^{*)}**

Zjištěno porušení zákazu styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou
ANO - NE^{*)}

Pokud ANO, jaké:.....

.....

.....

Přijaté opatření v případě zjištění nedodržování vykázání nebo zákazu styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou ze strany osoby vykázané:

.....

.....

Záznam vyhotovil: .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OeČ, podpis)

^{*)} Nehodící se škrtně

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí: **ANO- NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy: **ANO – NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráchskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě:

ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)} (přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobranné chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání): **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy: **ANO - NE - NEZJIŠTĚNO^{*)}**

(např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykázaní násilné osoby? **ANO - NE^{*)}**

Když ANO tak **Odůvodnění vykázaní:**

Zpracoval: .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení)

^{*)} Nehodící se škrtně.

Příloha č. 7

Č.j.

Úřední záznam o vykázání

Dne ..... v ..... hod. využil příslušník Policie České republiky ..... svého oprávnění a podle § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a

vykázal

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: .....

Státní příslušnost: ..... Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

Adresa pro doručování (ulice, č. p., místo, PSČ): .....

ze společného obydlí: .....

které obývá s ohroženou osobou:

Jméno a příjmení: .....

Datum narození: ..... Telefon:.....

Trvalý pobyt (ulice, č. p., místo):.....

jakož i z jeho bezprostředního okolí.....

na dobu 10 dnů.

Vztah násilné a ohrožené osoby:.....

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí: .....

Pokud zde tyto osoby žijí, tak vypsát jméno, příjmení, datum narození, trvalý pobyt (ulice, č.p., místo):

.....
.....
.....

Odůvodnění vykázání:

Zpracoval: .....

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OEČ, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č. 1 - vykázaná osoba (pokud si záznam vyzvedne na útvaru policie – nedoručuje se)

Výtisk č. 2 - místně příslušné Intervenční centrum

Výtisk č. 3 - místně příslušný soud, který bude rozhodovat v případě
podání návrhu na předběžné opatření

Výtisk č. 4 - místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí
(pokud žije ve společném obydlí nezletilá osoba)

Výtisk č. 5 – spis

Dotazník

Dobrý den

dotazník, který máte nyní v rukou, má za úkol zjistit zkušenosti a připravenost policistů v městě Liberci při řešení případů domácího násilí. Dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou zpracovány pouze v praktické části mé bakalářské práce, jinde nebudou zveřejněny.

Tímto Vás žádám o spolupráci při vyplňování dotazníku, kde prosím, pracujte samostatně a křížkem zaškrtněte pouze jednu nejpřesnější a pravdivou odpověď, nebude-li uvedeno jinak, popř. odpověď doplňte.

1) Jste muž nebo žena?

- ☐ muž
- ☐ žena

2) Váš současný věk je v rozmezí let?

- ☐ do 21 let
- ☐ 22 – 27 let
- ☐ 28 – 33 let
- ☐ 34 – 40 let
- ☐ 41 a více let

3) Vaše nejvyšší dosažené vzdělání v současnosti je?

- ☐ střední odborné s maturitou
- ☐ vyšší odborné
- ☐ vysokoškolské

4) V jakém rozmezí let sloužíte u Policie České republiky?

- ☐ 6 měs. – 3 roky
- ☐ 3 - 6 let
- ☐ 6 – 8 let
- ☐ 8 – 10 let
- ☐ 10 – 15 let
- ☐ 15 let a více

5) Na jakém libereckém oddělení Policie České republiky jste zařazen?

- ☐ OOP Liberec 1 (město)
- ☐ OOP Liberec – Vápenka
- ☐ OOP Liberec – Vratislavice
- ☐ OOP Liberec – Ruprechtice
- ☐ OOP Liberec – Vesec

6) Byl(a) jste proškolen(a) k řešení případů domácího násilí a institutu vykázání podle platných právních norem?

- ☐ ano, byl(a)
- ☐ ano, byl(a), ale bez současných platných norem a institutu vykázání
- ☐ ne, nebyl(a)

7) Pokud jste byl(a) proškolen(a), tak jakou formou školení probíhalo? (pokud nejste proškolen(a), tak pokračujte otázkou č. 9, jinak zde můžete zaškrtnout více odpovědí)

- ☐ několikadenní speciální kurz
- ☐ několikahodinové školení při studiu Základní odborné přípravy, před rokem 2007
- ☐ několikahodinové školení při studiu Základní odborné přípravy, po roce 2007
- ☐ vedoucím pracovníkem
- ☐ jiným kolegou
- ☐ jiným způsobem, doplňte jakým .....

8) Jaká podle Vás byla kvalita školení?

- ☐ velmi dobrá
- ☐ dobrá – dostačující
- ☐ nedostačující

9) Byl(a) jste seznámen(a) se Závazným pokynem policejního prezidenta č. 166 z roku 2009, o provádění vykázání?

- ☐ ano
- ☐ ne

10) Jak často řešíte během praxe incidenty se znaky domácího násilí?

- ☐ velmi často
- ☐ jen občas
- ☐ zatím jsem to neřešil

11) Jaké pomocné materiály máte při výkonu služby k dispozici pro řešení případů domácího násilí? (zde můžete zaškrtnout více odpovědí)

- ☐ manuál k postupu policistů v případech domácího násilí
- ☐ informační letáky
- ☐ dotazník SARA DN
- ☐ vlastní pomocný materiál
- ☐ nemáme nic k dispozici

12) Řešil(a) jste někdy zvláštní případ domácího násilí, kdy agresorem nebyl dospělý muž, nebo kdy obětí byl senior či hendikepovaná osoba? (zde můžete zaškrtnout více odpovědí)

- ☐ ne, neřešil
- ☐ ano, agresorem byl mladiství nebo osoba mladší 18 ti let
- ☐ ano, agresorem byla žena
- ☐ ano, obětí byl senior
- ☐ ano, obětí byla hendikepovaná osoba

13) Využil(a) jste někdy během své praxe institut vykázání?

- ☐ ano
- ☐ ne

14) Když jste řešil(a) případ domácího násilí, potřeboval(a) jste poradit a pomoci od jiného, zkušenějšího, kolegy? Pokud jste se nesetkal(a) s takovým případem, neodpovídejte.

- ☐ ano, sám bych si nevěděl rady
- ☐ ano, ale jen pro ujištění správnosti mého postupu
- ☐ ne, nepotřeboval(a)

15) Při nejasnostech u incidentů se znaky domácího násilí se nejčastěji radíte nebo by jste se radil(a) s kým?

- ☐ s vedoucím oddělení, popř. s dozorčí službou
- ☐ se Službou kriminální policie a vyšetřování
- ☐ s kolegou

16) Potřeboval(a) jste někdy při řešení sporů domácího násilí pomoc nějakého specialisty, jako např. psychologa, pracovníka z OSPOD, ...? Pokud jste to neřešil(a), neodpovídejte.

- ☐ ne
- ☐ ano, napište jakého .....

17) Myslíte si, že jste připraven(a) dobře vyřešit případ se znaky domácího násilí?

- ☐ ano
- ☐ spíše ano
- ☐ ne
- ☐ spíše ne

18) Domníváte se, že jste schopen(a) řádně zadokumentovat případ domácího násilí i s institutem vykazání?

- ☐ ano
- ☐ ne

19) Myslíte si, že dokumentace domácího násilí je příliš obtížná a nepotřebná?

- ☐ ano, je obtížná a nepotřebná
- ☐ ano, je obtížná, ale potřebná
- ☐ ne, není obtížná a je nepotřebná
- ☐ ne, není obtížná a je potřebná

20) Je podle Vás institut vykazání dostatečnou pomocí pro oběti domácího násilí?

- ☐ ano
- ☐ ne

Velice Vám děkuji za vyplnění tohoto dotazníku